

Ας μιλήσουμε για τον σύγχρονο φασισμό...

...επικαιροποιώντας την ανάλυσή μας και οργανώνοντας τον πόλεμο ενάντια στις ρίζες του και όχι μόνο ενάντια στους δηλωμένους φασίστες.

- **4 χρόνια μετά την δολοφονία του αντιφασίστα Παύλου Φύσσα από τάγμα εφόδου των νεοναζί της Χ.Α.**

«Δεν πολεμάμε τον φασισμό μαζί με τη κυβέρνηση, αλλά σε πείσμα της κυβέρνησης. Ξέρουμε καλά ότι καμιά κυβέρνηση στον κόσμο δεν θέλει να τσακίσει στ' αλήθεια τον φασισμό, γιατί οι αστοί θα χρειάζεται να καταφεύγουν σε αυτόν κάθε φορά που θα τους γλιστράει η εξουσία από τα χέρια» (Μπουεναβεντούρα Ντουρούτι, 1936, συνέντευξη σε ανταποκριτή της εφημ. «Toronto Star»)

Όπως συνέβη για την 17^η Νοέμβρη του '73 (εξέγερση Πολυτεχνείου) και την 6^η Δεκέμβρη του '08 (κρατική δολοφονία Γρηγορόπουλου), αντίστοιχα πλέον, κάθε χρόνο, μέσω ημερολογιακά συγχρονισμένων πανελλαδικά αντιφασιστικών πορειών και συγκεντρώσεων, οριοθετήθηκε επετειακά και η 18^η Σεπτέμβρη του '13, μέρα δολοφονίας του αντιφασίστα Παύλου Φύσσα από τάγμα εφόδου των νεοναζί της Χ.Α. Μια φασιστική δολοφονία, που τότε, παρά τις συντονισμένες καθεστωτικές προσπάθειες, δεν έγινε εφικτό τελικά από τα ΜΜΕ να υποβαθμιστεί, όπως η αντίστοιχη φασιστική δολοφονία του μετανάστη Σαχζάτ Λουκμάν αρκετούς μήνες νωρίτερα, από άλλη συμμορία χρυσαυγιτών. Η φασιστική δολοφονία του Παύλου Φύσσα λειτούργησε τελικά ως τομή σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο, ώστε να ανακοπεί η τότε συνθήκη ταχείας προώθησης και ανάπτυξης του πολιτικού εθνικισμού-φασισμού στον ελλαδικό χώρο. Κόμματα και ΜΜΕ, μέχρι τότε, σε αρκετές περιπτώσεις στήριζαν είτε υπόγεια είτε φανερά τους φασίστες της Χ.Α., ή συνθηθέστερα σιωπούσαν ηχηρά απέναντι στη σχεδιασμένη από κράτος και κεφάλαιο επιχείρηση πολιτικής τους προώθησης και κυρίως κοινωνικής τους νομιμοποίησης. Δεκάδες προηγούμενες φασιστικές επιθέσεις ταγμάτων εφόδου σε μετανάστες, ρομά, μουσουλμανικούς χώρους λατρείας, στέκια και καταλήψεις, ομοφυλόφιλες/ους, κομμουνιστές, αναρχικές/ούς και αντιφασίστες/ίστριες, υποβαθμίζονταν (όταν δεν αποσιωπούνταν) από ΜΜΕ, καθεστωτικά κόμματα, μπάτσους και εισαγγελείς, παρέμεναν ως υποθέσεις κλειδωμένες βαθειά μέσα στα συρτάρια των κατασταλτικών μηχανισμών του κράτους και τελικά συγκαλύπτονταν. Αυτή η σιωπηρή συγκαλύψη των φασιστικών επιθέσεων ήταν το καλύτερο δώρο που τους προσέφερε όλος ο συστημικός συρφετός, για να συνεχίσουν και να αναβαθμίσουν σε συχνότητα και ένταση τις δολοφονικές τους επιθέσεις.

Ήταν ο τρίτος χρόνος εξέλιξης της με μνημονιακούς όρους βίαιης καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, μιας συντονισμένης επιχείρησης ισχυρής και γρήγορης υποτίμησης της εργασίας στον ελλαδικό χώρο, υπο τον γενικό σχεδιασμό και την συνεχή επίβλεψη του διεθνοποιημένου χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου (τράπεζες, ΕΚΤ, ΔΝΤ, funds) και των πολιτικών του εκπροσώπων. Το ουσιαστικό μέλημα κάθε πιστής συνιστώσας του αστικού πολιτικού συστήματος, είτε κοινοβουλευτικής είτε εξωκοινοβουλευτικής, είτε δεξιάς-νεοφιλελεύθερης είτε αριστερής-σοσιαλδημοκρατικής, ήταν, είναι και θα είναι, η περαιτέρω αύξηση της οικονομικής εκμετάλλευσης των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, η αναπαραγωγή και διεύρυνση της κυριαρχίας του κεφαλαίου, «εθνικού» και «υπερεθνικού», αλλά και η προπαγάνδισή της ανάθεσης και του κυβερνητισμού, ως μοναδικές διαθέσιμες πολιτικές επιλογές των καταπιεσμένων και εκμεταλλευόμενων. Και όπως είναι ιστορικά αποδεδειγμένο μέσα στον 20^ο αιώνα, οι φασίστες είναι οι πιο πιστοί μισθοφόροι των κυρίαρχων, υπηρετώντας με συνέπεια και συνέχεια την μέγιστη και ταχύτερη επίτευξη των επιθυμιών των αφεντικών τους.

Με την δολοφονία του Παύλου Φύσσα το «κλίμα» στη «κοινή γνώμη» άλλαξε άρδην, ειδικά μετά τις μαχητικές διαδηλώσεις των επόμενων ημερών και τις γενικευμένες αντιφασιστικές συγκρούσεις στο δρόμο ενάντια στις συνεργαζόμενες δυνάμεις φασιστικών ταγμάτων εφόδου και αστυνομίας. Διαπιστώνοντας πλέον ότι λόγω των γεγονότων ο μαχητικός αντιφασισμός αποκτούσε μαζική κοινωνική απεύθυνση-νομιμοποίηση, καθεστωτικά κόμματα και ΜΜΕ φοβούμενα μια πιθανή επανάληψη της 6^{ης} δεκεμβρη του 2008 με ανεξέλεγκτη συνέχεια, άλλαξαν τακτική και αφού έσπευσαν πρώτα να χύσουν άφθονα κροκοδείλια δάκρυα για τον δολοφονημένο Φύσσα, με γρήγορες κινήσεις υιοθέτησαν συντεταγμένα έναν υποκριτικό «θεσμικό αντιφασισμό» του λεγόμενου «συνταγματικού τόξου». Η αστική δημοκρατία προσπαθούσε να ξανακερδίσει τις εντυπώσεις επιδιώκοντας να επανακτήσει επικοινωνιακά την κοινωνική νομιμοποίηση, ακροβατώντας σε προσχήματα και φορώντας το «αντιφασιστικό» της κοστούμι. Με τον γνωστό χαμαιλέοντιο τακτικισμό του, το καθεστώς οπισθοχώρησε για κάποιο διάστημα βάζοντας με δικαστικές διαδικασίες «στο ψυγείο» τους φασίστες, χωρίς βέβαια να παραλείπει να εντάξει στη ρητορική του με ισχυρές επαναλήψεις, μια επικαιροποιημένη εκδοχή της γνωστής θεωρίας των «δύο άκρων», προκειμένου να απαξιώσει πολιτικά στα μάτια των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων τις μαχόμενες αντιφασιστικές δυνάμεις, που επι πολλά χρόνια έδωσαν κυριολεκτικές μάχες αντιμετωπίζοντας ανασταλτικά τους φασίστες στο δρόμο. Πρόκειται για έναν πόλεμο που σωβούσε πίσω από τις βιτρίνες της «εθνικής ευμάρειας», πίσω από την γυαλιστερή εκδοχή της «σύγχρονης Ελλάδας».

Ένα μακρόσυρτο δικαστήριο-πλυντήριο των φασιστών οργανώθηκε για να εκτονώσει συστημικά την κοινωνική αντίδραση μετά την δολοφονία Φύσσα. Σήμερα, 4 χρόνια μετά, όλο το τέως προφυλακισμένο επιτελείο της φασιστικής οργάνωσης, αρχηγός, βουλευτές και στελέχη της, μαζί κι ο δολοφόνος χρυσαυγίτης Ρουπακιάς, βρίσκονται εκτός φυλακής. Ηθικοί και φυσικοί αυτουργοί τόσο της δολοφονίας Φύσσα όσο και των δεκάδων φασιστικών επιθέσεων απολαμβάνουν την θαλπωρή του συστήματος. Το δικαστήριο που στήθηκε μετά την δολοφονία Φύσσα κινείται με χαρακτηριστικούς ρυθμούς χελώνας και το προφανές ζητούμενο από τις καθεστωτικές πολιτικές δυνάμεις, τον κρατικό μηχανισμό και το κεφάλαιο είναι η με όρους πολιτικού εκβιασμού, σταδιακή μετατροπή της φασιστικής Χ.Α. σε ένα «αξιόπιστο» και «σοβαρό» κοινοβουλευτικό κόμμα λεπενικού τύπου, έτοιμο για «υπεύθυνη» συμμετοχή ή και απλή στήριξη μελλοντικών κυβερνητικών συνεργασιών. Συνεργασίες που θα απαιτηθούν για την πολιτική διαχείριση της ολοένα και αυξανόμενης φτωχοποίησης και εξαθλίωσης των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, υπο καθεστώς ισχυρής και διαρκούς υποτίμησης της εργασίας. Δεν αμφισβητείται ο ρατσισμός και ο εθνικισμός σ' αυτό το δικαστήριο. Η επι δεκαετίες «δυστοκία»-άρνηση της δικαστικής συνιστώσας του συστήματος, να θέσει εκτός του αστικού συνταγματικού πλαισίου τις φασιστικές οργανώσεις, επιβεβαιώνει τις ίδιες τις ρίζες του κράτους. Όπως όλα τα κράτη παγκόσμια, έτσι και το ελληνικό, έχει εγκλωπωθεί από την ίδρυσή του και αναπαράγει, το σύνολο των εξουσιαστικών αρχών που μετέπειτα αποτέλεσαν και τις ρίζες του πολιτικού φασισμού : ταξική εκμετάλλευση, ρατσισμός, εθνικισμός, πατριαρχία.

- **Ας θυμηθούμε πώς γεννήθηκε και θέριαψε προπολεμικά η φασιστική πανούκλα.**

«Το έθνος δεν είναι η αιτία, αλλά το αποτέλεσμα του κράτους. Είναι το κράτος που δημιουργεί το έθνος και όχι το έθνος το κράτος. ... Το έθνος είναι ο τεχνητός αγώνας για την πολιτική εξουσία, ακριβώς όπως ο εθνικισμός δεν υπήρξε ποτέ κάτι άλλο παρά η πολιτική θρησκεία του σύγχρονου κράτους. Το να ανήκεις σε ένα έθνος δεν καθορίζεται ποτέ από βαθιές φυσικές αιτίες, όπως το να ανήκεις σε ένα λαό. Αυτή η υπαγωγή στο έθνος ανάγεται πάντα σε πολιτικούς λόγους και βασίζεται σε εκείνους τους κρατικούς λόγους, πίσω από τους οποίους κατοικούν πάντοτε τα συμφέροντα των προνομιούχων μειονοτήτων.» (Ρούντολφ Ρόκερ, 1937, «Εθνικισμός και Πολιτισμός»)

Ο φασισμός εμφανίστηκε ως ιδεολογικό-πολιτικό ρεύμα στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και μέσα σε λίγες δεκαετίες απέκτησε διάσταση ολοκληρωτικής κρατικής εξουσίας. Με κύριους άξονες ανάπτυξης της πολιτικής του επιρροής μέσα στο κοινωνικό σώμα τον εθνικισμό και τον ρατσισμό, πρόσφερε σχετικά γρήγορα τα «δώρα» του στις τότε κυρίαρχες αστικές τάξεις που εξαρχής τον αγκάλιασαν με φροντίδα και τον στήριξαν ολόπλευρα. Σε μια εποχή κοινωνικών εξεγέρσεων και ταξικών επαναστάσεων, σε μια κρίσιμη ιστορική περίοδο για την αναπαραγωγή του καπιταλιστικού συστήματος, ο φασισμός διαμόρφωσε με ταχύτητα τις κατάλληλες ολοκληρωτικές κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, ώστε να κατασταλεί η αναπτυσσόμενη τότε ταξική σύγκρουση εκμεταλλευτών-εκμεταλλεόμενων και να στηθεί ένα παγκόσμιο σφαγείο των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων. Το «έθνος»-κράτος και ο πόλεμος είναι δίδυμα αδέρφια. Δεν μπορούν να υπάρξουν το ένα χωρίς το άλλο και θα κάνουν τα πάντα για να συναντηθούν.

Το πώς εξελίχθηκε αυτός ο παγκόσμιος πόλεμος είναι σε γενικές γραμμές γνωστό. Πολλές δεκάδες εκατομμύρια προλετάρων σφαγιάστηκαν έχοντας τυφλή πίστη σε κάποια «εθνική» σημαία. Εκατομμύρια πιστοί υπήκοοι της κυριαρχίας, ποτισμένοι από την εθνικιστική-«πατριωτική» προπαγάνδα φασιστικών και μη κρατών, πρόσφεραν τις ζωές τους, χωρίς ισχυρές κοινωνικές και πολιτικές αντιστάσεις, αποτελώντας τα αναλώσιμα πόνια σε μια διεθνή καπιταλιστική σκακιέρα. Μια σκακιέρα που πάνω της οι επιμέρους «εθνικές» αστικές τάξεις των αντιμαχόμενων κρατικών συνασπισμών καθώς και η κυρίαρχη γραφειοκρατική τάξη της κρατικοκαπιταλιστικής Ε.Σ.Σ.Δ., διεκδικούσαν πολεμικά η μια από την άλλη «ζωτικούς εθνικούς χώρους» (νέες αγορές, νέες πηγές πρώτων υλών, εμπορικούς δρόμους, υποδομές κλπ). Ανταγωνίζονταν για την εδαφική επέκταση της κυριαρχίας τους και για μια αναβαθμισμένη ή και προνομιακή θέση στον μεταπολεμικό παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας. Εκτός από τα εκατομμύρια των προλετάρων που θυσιάστηκαν στα πεδία των μαχών για τα συμφέροντα των κυρίαρχων, εκτός των εκατομμυρίων αμάχων που δολοφονήθηκαν με τους συνεχείς βομβαρδισμούς πόλεων και κατοικημένων περιοχών, με συστηματική οργάνωση μαζικών εκτελέσεων, βασανιστηρίων και πογκρόμ, στήνοντας δεκάδες στρατόπεδα συγκέντρωσης, καταναγκαστικής εργασίας και μαζικής εξόντωσης, ο με κρατική οντότητα πλέον φασισμός/ναζισμός αποκάλυψε έμπρακτα τις ρίζες του : ταξική εκμετάλλευση, ρατσισμός, εθνικισμός, πατριαρχία.

Τα τάγματα εφόδου που είχε οργανώσει η προπολεμική γερμανική σοσιαλδημοκρατία (Freikorps) για να καταστείλει τις ταξικές και κοινωνικές εξεγέρσεις έγιναν η μαγιά για τα αντίστοιχα ναζιστικά (SA). Εκατομμύρια εβραίων, σλαβόφωνων, ρομά, κομμουνιστών, αναρχικών, ομοφυλόφιλων κι άλλων μη κυρίαρχων πολιτισμικών, πολιτικών και θρησκευτικών ταυτοτήτων, αφού πρώτα στοχοποιήθηκαν με γκεμπελίστικη πλύση εγκεφάλου της κοινωνίας ως «κατώτερα όντα», «ζώα», «τρομοκράτες», «εθνοπροδότες», «εσωτερικός εχθρός» και «μιάσματα», φυλακίστηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και καταναγκαστικής εργασίας, αποτελώντας για αρκετά χρόνια το τζάμπα εργατικό δυναμικό της αστικής τάξης και στο τέλος το μεγαλύτερο ποσοστό τους οδηγήθηκε στα κρεματόρια για μαζική εξόντωση. Το αίμα δεκάδων εκατομμυρίων ανθρώπων πότισε το φρικαλέο δέντρο του φασισμού/εθνικισμού και αύξησε κατακόρυφα τα κέρδη στις τσέπες των κυρίαρχων. Δίπλα σ' αυτή την φρικαλέα εικόνα των φασιστικών στρατοπέδων συγκέντρωσης, οι νικητές αυτού του παγκόσμιου πολέμου έχουν καταφέρει να διαγράψουν από την ιστορία τα αντίστοιχα φασιστικής έμπνευσης στρατόπεδα συγκέντρωσης αμερικάνων πολιτών ιαπωνικής καταγωγής που στήθηκαν στις Η.Π.Α. κατά την διάρκεια του πολέμου. Δεκάδες χιλιάδες «ιαπωνοαμερικάνοι» υπέφεραν επι χρόνια από τον εθνικισμό-«πατριωτισμό» και τον ρατσισμό του «δημοκρατικού» κράτους των Η.Π.Α.

Στον ελλαδικό χώρο η μεταξική δικτατορία (καθεστώς 4^{ης} Αυγούστου) κινούμενη στα χνάρια του ιταλικού φασισμού και του γερμανικού ναζισμού, με την στήριξη του παλατιού που ανήκε όμως στη σφαίρα αγγλικής επιρροής, αποτέλεσε μια παρόμοια συνταγή πολιτικής διαχείρισης από πλευράς «εθνικού» κεφαλαίου, με στόχο την άμεση και ολοκληρωτική καταστολή του τότε εργατικού κινήματος και των κομμουνιστικών κομμάτων και οργανώσεών του, που επιδίωκαν την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού. Η «δημοκρατική» Αγγλία δεν είχε τότε το οποιοδήποτε πρόβλημα να συνεργάζεται και να ενισχύει ένα φασιστικό

καθεστώς. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει για άλλη μια φορά μέσα στη ροή της ιστορίας, πόσο υποκριτικός και ψεύτικος είναι ο λεγόμενος «αντιφασισμός» της σύγχρονης αστικής δημοκρατίας και πόσο άθλιο ιδεολογικό κατασκεύασμα είναι η σύγχρονη εκδοχή του, περι «συνταγματικού τόξου».

- **Από τον μεταξικό φασισμό και το μετεμφυλιακό κράτος έκτακτης ανάγκης, στον μεταπολιτευτικό «ευρωπαϊκού τύπου» ελληνικό εθνικισμό.**

"Το κράτος βρισκόταν πάντα υπό την ηγεμονία κάποιας προνομιάς τάξης : ή του ιερατείου, ή των ευγενών, ή των αστών, και στο τέλος, όταν όλες οι άλλες τάξεις έχουν εξαντληθεί, της γραφειοκρατίας. Το κράτος υποβαθμίζεται ή αναβαθμίζεται, ανάλογα με την θέση παρατήρησής του, όπως ακριβώς συμβαίνει με την κατάσταση μιας μηχανής. Είναι απολύτως απαραίτητο για την αναπαραγωγή του κράτους, να υπάρχει μια προνομιά τάξη που να φροντίζει αποκλειστικά για την ύπαρξή του. Και το μοναδικό αυτό συμφέρον της προνομιάς τάξης, είναι που αποκαλούμε πατριωτισμό." (Μιχαήλ Μπακούνιν, 1869, "Προς τους συντρόφους της Διεθνούς Ένωσης Εργατών του Locle και του Chaux-De-Fonds", περιοδικό "El Progress", Γενεύη)

Μετεμφυλιακά στο ελληνικό κράτος, η γενικευμένη στο κοινωνικό σώμα εμπέδωση του εθνικισμού-«πατριωτισμού», πέρασε μια πολύχρονη περίοδο αφηγηματικής στασιμότητας δηλαδή αδυναμίας επικαιροποίησής του με βάση την υλική πραγματικότητα της εποχής, κυρίως λόγω των μακροχρόνια δυσμενών οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της έκβασης του εμφυλίου στη ζωή των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων. Η διαδοχική μέσα σε μόλις 4 χρόνια, διπλή (πολιτική και στρατιωτική) ήττα της αριστεράς (συνθήκη Βάρκιζας 1945 - ήττα ΔΣΕ 1949), είχε σαν αποτέλεσμα για αρκετές δεκαετίες μετά την επίσημη λήξη του εμφυλίου, την κρατική αντιμετώπιση ενός σημαντικού τμήματος του πληθυσμού με όρους μεταξικού καθεστώτος εξαίρεσης, δηλαδή με χαρακτηριστικά εσωτερικού εχθρού. Ο ελληνικός εθνικισμός κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, αντλούσε την δυναμική του συσπειρώνοντας ένα πλειοψηφικό κομμάτι του πληθυσμού πίσω από το αφήγημα του «κομμουνιστικού κινδύνου» και του «κινδύνου σοβιετικής εισβολής». Δύο σε ένα, εσωτερικός και εξωτερικός εχθρός απειλούσαν το «έθνος»-κράτος από κοινού ! Όσο περνούσαν οι δεκαετίες και ο ψυχρός πόλεμος των δύο υπερδυνάμεων έφθινε συστηματικά (λόγω πυρηνικών οπλοστασίων) προς μια νέα παγκόσμια γεωπολιτική συνεργασία, οι υλικοί όροι πάνω στους οποίους χτίστηκε ο ελληνικός μετεμφυλιακός εθνικισμός ξεθώριαζαν την πειστικότητά του στα μάτια μεγάλης μερίδας του κοινωνικού σώματος. Για να κλείσει λοιπόν ο εμφυλιοπολεμικός κύκλος του ελληνικού εθνικισμού, για να επιτευχθεί δηλαδή μεταδικτατορικά η «εθνική ενότητα», ομογενοποιώντας σε ένα νέο κοινό «εθνικό» φαντασιακό την συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού της χώρας, ισοπεδώνοντας τις ταξικές συγκρούσεις και αποπολιτικοποιώντας τις μετεμφυλιακές μαχητικές διεκδικήσεις, απαιτούνταν μια νέα «εθνική» αφήγηση, που θα κάλυπτε υπερβατικά το παρελθόν.

Σημαντική καμπή σ' αυτή τη διαδρομή του ελληνικού εθνικισμού-«πατριωτισμού» αποτέλεσε ο γνωστός πόλεμος στην Κύπρο. Ένας πόλεμος που ξέσπασε μέσα σε μια περίοδο παγκόσμιας επίδρασης ισχυρών οικονομικών και γεωπολιτικών γεγονότων. Γεγονότα που σημάδεψαν και εξακολουθούν να σηματοδοτούν τόσο την εξέλιξη του καπιταλιστικού συστήματος, όσο ειδικότερα την σημερινή θέση του ελληνικού κράτους στο νέο παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας. Η τότε αύξηση της γεωπολιτικής ρευστότητας στην ανατολική μεσόγειο και της μετωπικής αντιπαράθεσης αραβικών κρατών και ισραηλινού κράτους που σύντομα εξελίχθηκε σε πόλεμο, ήταν άμεση συνδεδεμένη με την τότε νομισματική αστάθεια από την κατάργηση το 1971 του συστήματος σταθερών ισοτιμιών του Μπρέττον Γούντς (μετατρεψιμότητα δολαρίου σε χρυσό), και την εξ αυτού προκύπτουσα πολιτική των μεγαλύτερων αραβικών κρατών, στην τιμολόγηση του πετρελαίου. Ο πόλεμος αυτός στην Κύπρο, έδωσε την ευκαιρία στο ελληνικό κράτος να ξεθάψει και να αναδείξει στην

αφήγηση του ελληνικού εθνικισμού-«πατριωτισμού» τον «εξ' ανατολών εθνικό κίνδυνο», προκειμένου να πετύχει μια πιο διευρυμένη κοινωνική συναίνεση υπο το καθεστώς της «νέας» κοινοβουλευτικής δημοκρατίας που διαδέχτηκε την δικτατορία των συνταγματαρχών, δημιουργώντας μια νέα συνθήκη «έκτακτης ανάγκης». Σε όλη την διάρκεια της μεταπολιτευτικής περιόδου, με περιοδικές τεχνητές «εθνικές» κρίσεις που δεν έφταναν όμως ποτέ να ξεπεράσουν τα ενδονατοϊκά όρια πολεμικής σύγκρουσης, τα δύο κράτη ανέπτυξαν και διατήρησαν σε αυξημένη δοσολογία τον εθνικισμό-«πατριωτισμό» στο εσωτερικό τους, ορίζοντας την «εθνική απειλή» εκατέρωθεν. Το καθένα λειτουργώντας για τα δικά του ιδιαίτερα συμφέροντα κοινωνικής και πολιτικής συνεκτικοποίησης των υπηκόων του, κατάφερε να καθλώσει σε σημαντικό βαθμό τις ταξικές και κοινωνικές αντιστάσεις και διεκδικήσεις. Χαρακτηριστικό σημείο αυτής της «έκτακτης ανάγκης» την οποία συντηρούσε μέσω εθνικιστικών συναγερμών και συνεχών πολεμικών εξοπλισμών το ελληνικό κράτος, ήταν η ιδιαίτερα συχνή επιστράτευση που γίνονταν σε απεργούς τόσο του ευρύτερου κρατικού τομέα όσο και ιδιωτικών τομέων της οικονομίας (θαλάσσιες και χερσαίες μεταφορές), όποτε οι απεργίες αυτές γενικεύονταν, γίνονταν δηλαδή καθολικές σε επίπεδο κλάδων λειτουργίας του οικονομικού και κοινωνικού συστήματος (εκπαίδευση, παραγωγή ενέργειας, μεταφορές κλπ) και απειλούσαν την ομαλή αναπαραγωγή της κυρίαρχης ιδεολογίας. Με αυτή την νέα εθνική αφήγηση «εξωτερικής απειλής», με αυτό το νέο «εθνοπατριωτικό» δόγμα, εκτός του ότι μεγάλο κομμάτι του παραγόμενου κοινωνικού πλούτου μεταφέρθηκε εκλογικευμένα στις βορειοαμερικάνικες και κεντροευρωπαϊκές πολεμικές βιομηχανίες και στη διόγκωση του στρατιωτικού τομέα του ελληνικού κράτους, εκτός του ότι αποτέλεσε ένα σημαντικό εργαλείο κοινωνικής πειθάρχησης, η προηγούμενη εθνική αφήγηση πέρασε «στα ψιλά» χωρίς να μπει σε διαδικασία κοινωνικής αποδόμησης και γενικευμένης διαπίστωσης της εκ προοιμίου πλαστότητάς της, από την συντριπτική πλειοψηφία του κοινωνικού σώματος.

Ο εκλογικευμένος νέος εθνικισμός-«πατριωτισμός» επέλασε στη συνείδηση των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, με χρήση ακριβώς των ίδιων εργαλείων που χρησιμοποίησε και ο φασισμός του μεσοπολέμου. Αύξηση της επικοινωνιακής προβολής των στρατιωτικών παρελάσεων και των «εθνικών» γιορτών, συνεχής επικοινωνιακή πριμοδότηση του στρατού ως παράγοντα-μηχανισμού σταθερότητας και προστασίας του «έθνους»-κράτους, συχνή επίκληση «έκτακτων συνθηκών», αύξηση στρατιωτικών δαπανών, διαρκής εθνικιστική προπαγάνδα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης για τον προαιώνιο εχθρό του «έθνους» που το είχε σκλαβώσει για 400 χρόνια. Όλα αυτά όμως, σε μια πιο «προοδευτική» συσκευασία πλέον σε σχέση με τις προεμφυλιακές αντίστοιχες εθνοκρατικές αφηγήσεις. Η «πολεμική αρετή των ελλήνων» επανήλθε σε μοντέρνα συσκευασία, ο πρωτοεμφανιζόμενος συνδικαλισμός των φαντάρων ακόμα και για στοιχειώδη θέματα οικονομικής επιβίωσης και καλύτερων βιοτικών συνθηκών στα στρατόπεδα καταστέλλονταν με φυλακίσεις και συνεχείς ποινές, και οι αντιρρησίες συνείδησης συνέχιζαν να πορεύονται τον γολγοθά τους με εξοντωτικές ποινές φυλακίσεων, ειδικά όταν δεν επικαλούνταν θρησκευτικούς λόγους.

Το ΠΑΣΟΚ, το κόμμα αυτό της σύγχρονης σοσιαλδημοκρατίας, απαλλαγμένο ως «νέο» από τα «πολιτικά τραύματα» του μετεμφυλιακού παρελθόντος, αποτέλεσε τον ιδανικό πολιτικό και κοινωνικό γεφυροποιό, τον ιδανικό πολιτικό φορέα οργάνωσης και διάχυσης της νέας αυτής εθνοκρατικής αφήγησης, του νέου ελληνικού εθνικισμού μέσα σε μια συγκυρία σταδιακής (οικονομικής και διοικητικής) ενσωμάτωσης του ελληνικού κράτους στον διευρωπαϊκό σχηματισμό της Ε.Ο.Κ. (Ε.Ε. σήμερα) από το 1980 και μετά. Μια διαδικασία συγκεντροποίησης και διεθνοποίησης του κεφαλαίου στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Η στρατηγική αυτή επιλογή ένταξης του ελληνικού κράτους στη διευρωπαϊκή οικονομική και πολιτική «ολοκλήρωση» του συνασπισμένου κεντροευρωπαϊκού κεφαλαίου, αποτέλεσε την αντικειμενική-υλική αναγκαιότητα-βάση της νέας εθνικής αφήγησης, του νέου ελληνικού εθνικισμού. Ο οποιοσδήποτε πλέον προπαγανδιζόμενος «νέου τύπου» εθνικισμός-«πατριωτισμός», αφενός δεν θα μπορούσε να έχει την παραμικρή δυνατότητα να επιτρέψει σε φαντασιακό επίπεδο την πολιτική του ολοκλήρωση σε μια μορφή φασιστικού κράτους, πχ μεταξικού τύπου ή μετεμφυλιακής του κοινοβουλευτικής παραλλαγής, αφετέρου όμως θα έπρεπε να υπάρξει με μια εναλλακτική

συσκευασία ως η νέα πολιτική θρησκεία της «ευρωπαϊκής Ελλάδας». Και η σύγχρονη σοσιαλδημοκρατία του ΠΑΣΟΚ ανέλαβε τότε πρόθυμα να πετύχει αυτή τη στροφή. Και τα κατάφερε...

Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ το δήθεν «αντιϊμπεριαλιστικό» αλλά όπως αποδείχτηκε και εκ των πραγμάτων, στον πυρήνα του βαθιά εθνικιστικό και ρατσιστικό, κεντρικό προεκλογικό σύνθημα του ΠΑΣΟΚ το '81 «η Ελλάδα ανήκει στους Έλληνες». Ακριβώς το ίδιο εθνικιστικό και ρατσιστικό σύνθημα χρησιμοποίησε με περηφάνεια ως κεντρικό πολιτικό της σύνθημα και η Χ.Α. πολλά χρόνια αργότερα, προετοιμάζοντας την εκλογική της άνοδο και την κοινωνική της αποπεριθωριοποίηση, ενώ ταυτόχρονα οργάνωνε τα πογκρόμ μεταναστών από τα τάγματα εφόδου της, προπαγανδίζοντας παράλληλα το συμπληρωματικό του προηγούμενου προεκλογικό της σύνθημα, «έξω οι ξένοι από την Ελλάδα». Η «εθνική ενότητα», η «εθνική ομοψυχία», η «εθνική ανάπτυξη» έρχονταν να συμπληρώσουν την νέα αυτή αφήγηση του εθνικισμού της σύγχρονης σοσιαλδημοκρατίας. «Είμεθα έθνος ανάδελφον» βροντοφώναξε το 1985 ο πρόεδρος του ελληνικού κράτους Σαρτζετάκης (προσωπική επιλογή του Α. Παπανδρέου), για να δώσει μια πινακίδα εθνοκρατικού απομονωτισμού και «εθνικής» συσπείρωσης, στα ανησυχούσα κοινωνικά μεσοστρώματα, που αντιμετώπιζαν με φοβική εκλογική συμπεριφορά την τότε επελαύνουσα ευρωπαϊκή οικονομική ενσωμάτωση και τις επιπτώσεις της στον «εθνικό» κοινωνικό σχηματισμό. Μεσοστρώματα που γαλουχήθηκαν επί δεκαετίες με τα «εθνικά ιδεώδη» και τον οικονομικό προστατευτισμό του μετεμφυλιακού κράτους, στηρίζοντάς το από την πλευρά τους με ιδιαίτερη πίστη, στα πλαίσια μιας άρρηκτης υλικής σχέσης «δούναι-λαβείν». Η «νέα ισχυρή Ελλάδα μέσα στην ενωμένη Ευρώπη» έγινε ο βασικός κορμός της εθνοκρατικής προπαγάνδας επί ΠΑΣΟΚ, έγινε ο νέος «εθνικός» στόχος, η νέα «εθνική» αφήγηση που φιλοδοξούσε (και κατάφερε τελικά) να λειτουργήσει πυροσβεστικά στις τότε ταξικές συγκρούσεις, αποδυναμώνοντας την πολιτική τους δυναμική και γραφειοκρατικοποιώντας ολοκληρωτικά σχεδόν, το τότε συνδικαλιστικό κίνημα.

Στις αρχές της δεκαετίας του '90, στην εποχή της «ανάπτυξης» και της γενικευμένης «ευμάρειας» που πρόσφερε η ακμάζουσα τότε χρηματοπιστωτική φούσκα, η καταναλωτική ευτοπία που υμνούσαν τα lifestyle περιοδικά είχε απλωθεί παντού σαν την πανούκλα, καμουφλάροντας τα αγεφύρωτα κοινωνικά-ταξικά χάσματα του παρελθόντος. Η «εθνική υπερηφάνεια» καλλιεργούνταν από κράτος και κεφάλαιο (μέσω ΜΜΕ) χωρίς άμεση προπαγάνδισή του πολιτικού εθνικισμού, χωρίς τάγματα εφόδου στους δρόμους, απλά θρέφοντας με συνέπεια και συνέχεια τον μικροαστικό εθισμό στο θέαμα. Ένα «εθνικό» θέαμα που λειτούργησε ως υποκατάστατο της στέρσης από οτιδήποτε ουσιαστικό, προβάλλοντας και καταναλώνοντας κυρίως πρωτοκλασάτες «εθνικές» αθλητικές διοργανώσεις (ευρωπαϊκά και παγκόσμια πρωταθλήματα, ολυμπιάδα 2004 αργότερα κλπ), οργανώνοντας μεθοδικά τις ντοπαρισμένες «εθνικές» επιτυχίες και τα «εθνικά» χρυσά μετάλλια, ανεμίζοντας δεκάδες χιλιάδες φρεσκοραμμένες ελληνικές σημαίες «εθνικού» θριάμβου, επαναφέροντας με πλάγιες μεθόδους τον πυρήνα του φασιστικού ιδεώδους του ανώτερου έθνους-κράτους (σε σχέση με τα γειτονικά έθνη-κράτη). Ακαδημαϊκοί (Αρβελέρ, Ζουράρις κλπ) παρήλαυναν τακτικά από τα τηλεπαράθυρα και τα πάνελ σοβαροφανών συζητήσεων, γεμίζοντας τον τηλεοπτικό χρόνο με λατρευτικές αναλύσεις του «αθάνατου ελληνικού πνεύματος» και της σύγχρονης εκφοράς του στο οικονομικό και πολιτικό πεδίο. Η λατρεία του ψεύτικου, του νεκρού, όπως για παράδειγμα η εμμονή σε κάποιο κατασκευασμένο στο παρόν με κοπτοραπτική και «δημιουργική σύνθεση», ένδοξου και συνεχούς (επί χιλιετίες...) «εθνικού» παρελθόντος, στόχο είχε και έχει να απονεκρώσει και να εξαφανίσει ότι έχει απομείνει ως ανυπόταχτο ανθρώπινο υπόλειμμα κριτικής ανάλυσης της κυρίαρχης ιδεολογίας. Όσοι/ες εξακολουθούν να αναζητούν το πώς η χρυσή αυγή, παρά τους επιμέρους «θεσμικούς αποκλεισμούς» της μετά την δολοφονία Φύσσα και την γενικευμένη επικοινωνιακά ανάδειξη της φασιστικής της ιδεολογίας, εξακολουθεί να έχει στις τελευταίες εκλογές, μερικές εκατοντάδες χιλιάδες πιστούς ψηφοφόρους, θα πρέπει να κοιτάξει πίσω στο χρόνο, τότε που ο αριστερός εθνικισμός-«πατριωτισμός» οικοδομούσε με προσοδευτικό περιτύλιγμα, την μαζική συναίνεση απέναντι στον εθνικισμό και στον ρατσισμό. Και τότε και τώρα λοιπόν, το σύνθημα που γεμίζει με περηφάνεια κάθε εθνικιστή/στρια και κάθε ρατσιστή/ίστρια είναι «η Ελλάδα ανήκει στους Έλληνες».

Το «εθνικό-κοινωνικό συμβόλαιο με τον λαό» που είχε τάξει το ΠΑΣΟΚ του '81, είχε ολοκληρωθεί. Ο βασικός πυρήνας εθνικιστικής προπαγάνδας του ελληνικού κράτους επιχρυσώθηκε, απαλλαγμένος από overdose «πολεμικής αρετής των ελλήνων» και κουραστικές αφηγήσεις αλληπάλληλων νικηφόρων σφαγών «αλλόθρησκων και αλλοεθνών», περνώντας ως αντικειμενικοποιημένη πλέον αλήθεια στα στόματα «προοδευτικών» πανεπιστημιακών. Οι εμφυλιοπολεμικές τελετές (Γράμμος-Βίτσι, Μελιγαλάς κλπ) έφυγαν ολοκληρωτικά από το προσκήνιο. Ήταν τότε που η ελληνική ακροδεξιά μαζί με τις νεοναζιστικές γκρούπες (μαζί και η Χ.Α.), πάλευαν να επιβιώσουν πολιτικά με θρησκευτικού τύπου προσκόλληση σε έναν εθνικισμό παλαιάς κοπής, έναν εθνικισμό εμφυλιοπολεμικού τύπου που βρίσκονταν σε πλήρη αναντιστοιχία με τις σύγχρονες υλικές ανάγκες του συστήματος και τις νέες κοινωνικές συνθήκες που διαμορφώνονταν εντός της ευρωπαϊκής «ολοκλήρωσης».

- **Το κρατικοκαπιταλιστικό μπλόκ διαλύεται, ο πολιτικός εθνικισμός στον ελλαδικό χώρο αναζωπυρώνεται οργανωτικά.**

«Πραγματικά η έπαρση, η αλαζονεία και η εγωπάθεια είναι τα συστατικά του πατριωτισμού. Πιο παραστατικά, ο πατριωτισμός θεωρεί ότι ο κόσμος είναι χωρισμένος σε μικρά κομμάτια, που το καθένα περιφράσσεται από σιδερένιο φράκτη. Αυτοί που είχαν την τύχη να γεννηθούν σε ένα συγκεκριμένο σημείο, θεωρούν τους εαυτούς τους ανώτερους, αξιότερους και ευφυέστερους από τα ζωντανά πλάσματα που κατοικούν σε οποιοδήποτε άλλο σημείο. Γι' αυτόν το λόγο, είναι καθήκον αυτών που κατοικούν σε αυτό το επιλεγμένο σημείο να πολεμούν, να σκοτώνουν και να πεθαίνουν, στην προσπάθειά τους να επιβάλλουν την ανωτερότητά τους στους υπόλοιπους. Οι κάτοικοι των άλλων περιοχών υποστηρίζουν με πανομοιότυπη λογική τα ίδια για τον εαυτό τους· κατά συνέπεια, από την πρώιμη παιδική ηλικία, τα μυαλά των παιδιών δηλητηριάζονται με ανατριχιαστικές ιστορίες για τους Γερμανούς, τους Γάλλους, τους Ιταλούς, τους Ρώσους κ.ά. Όταν το παιδί γίνει άντρας, είναι εντελώς διαποτισμένος με την πεποίθηση ότι ο ίδιος ο θεός τον έχει επιλέξει να υπερασπιστεί την πατρίδα του από την επίθεση ή εισβολή κάθε ξένου. Είναι γι' αυτόν το λόγο που κραυγάζουν, απαιτώντας μεγαλύτερο στρατό και ναυτικό, περισσότερα πολεμικά πλοία και όπλα.» (Έμμα Γκόλντμαν, 1911, «Πατριωτισμός : μια απειλή για την ελευθερία»)

Η πτώση της κρατικοκαπιταλιστικής σοβιετίας και η επακόλουθη αλυσιδωτή κατάρρευση των πολιτικών καθεστώτων στα κράτη των δυτικών βαλκανίων, αποτέλεσε την ιδανική συνθήκη για το πέρασμα στο επόμενο στάδιο συστημικών αλλαγών στο χώρο της βαλκανικής, στα πλαίσια της εξελισσόμενης καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης. Το ελληνικό κράτος ξεκινά να προπαγανδίζει συστηματικά πλέον μέσω ΜΜΕ, με πολεμοχαρείς εθνικιστικές κορώνες, τον εκτός συνόρων «δυσνητικό» εχθρό, που είτε ξεκινώντας από τα ανατολικά (μουσουλμανικό τόξο άγκυρας, σκοπίων, τιράνων) είτε κυρίως πλέον από τα βόρεια (αλβανικός «αλυτρωτισμός», νέο κρατικό μόρφωμα μακεδονίας), πάντα παραμονεύει και επιβουλεύεται την «εδαφική ακεραιότητα του έθνους». Το ελληνικό «έθνος»-κράτος, καθοδηγεί με την συστράτευση καθεστωτικών κομμάτων, ΜΜΕ, φασιστών και εκκλησίας σε ένα κοινό στρατηγικό στόχο : την επιθετική ανάδειξη του εθνικισμού-«πατριωτισμού» ως κυρίαρχης ιδέας, μέσα σε μια χρονική συνθήκη αυξανόμενης γεωπολιτικής ρευστότητας, στα βαλκάνια αυτή τη φορά. Με απόλυτη αποδέσμευση από τις «ασφυκτικές δεσμεύσεις» των εθνικών συνόρων και τους τελωνειακούς δασμούς, το κεφάλαιο πλέον αποκτούσε μέσω του διογκούμενου χρηματοπιστωτικού τομέα, ολοένα και μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων και καλπάζουσα ταχύτητα στη δυνατότητα «επένδυσης-αποεπένδυσης» σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Η αποσταθεροποίηση των καθεστώτων στα κράτη της αλβανίας και της πρώην γιουγκοσλαβίας, καθώς και οι νέες «επενδυτικές» ευκαιρίες εξαγωγής κεφαλαίου για την αύξηση του περιθωρίου κέρδους του, μέσω της ισχυρά υποτιμημένης εργασίας στις χώρες αυτές, έπαιξαν ρόλο καθοριστικής αναγκαιότητας στη διαμόρφωση ενός επιθετικού εθνικισμού. Τότε οι

φασίστες της Χ.Α. αποτελούσαν μια απειροελάχιστη πολιτική δύναμη, σχεδόν άγνωστη στο μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού. Με την στήριξη και συστηματική προβολή των ΜΜΕ, η συμμορία των νεοναζί που συμμετείχε στη σφαγή του μουσουλμανικού πληθυσμού της Σρεμπρένιτσα βαφτίστηκε «εθελοντές έλληνες πατριώτες» και «πολεμιστές της ορθοδοξίας», όπως κατ' αντιστοιχία πριν μερικά χρόνια τα νεοναζιστικά τάγματα εφόδου στον Αγ. Παντελεήμονα της Αθήνας προπαγανδίστηκαν από τα ΜΜΕ ως «προστάτες ηλικιωμένων» και «επιτροπές κατοίκων» που «καθαρίζουν» την περιοχή από την εγκληματικότητα των «ξένων».

Τα οργανωμένα εθνικιστικά συλλαλητήρια από εκκλησία, φασίστες και καθεστωτικά κόμματα, βαφτίστηκαν από τα ΜΜΕ «λαϊκά συλλαλητήρια». Ο ελληνικός εθνικισμός-«πατριωτισμός» έκανε και πάλι ένα δοκιμαστικό ξεπέταγμα με ρητορική πολεμικών όρων. Τα δυτικά βαλκάνια όμως είχαν ήδη τεθεί σε διαδικασία μοιράσματος σε σφαίρες επιρροής ανάμεσα στα ισχυρά κεντροευρωπαϊκά κράτη και την υπερατλαντική στρατιωτική υπερδύναμη. Το περιθώριο «αυτόνομων» επιθετικών-πολεμικών κινήσεων από πλευράς ελληνικού-«εθνικού» κεφαλαίου, με στόχο κάποιο «κομματάκι της πίτας» εκτός του οικονομικού πεδίου και χωρίς την έγκριση των κυρίαρχων διακρατικών σχηματισμών (ΝΑΤΟ, ΕΕ) ήταν πρακτικά μηδενικό. Όταν τα βουβάλια παλεύουν στο βάλτο, τα βατράχια απομακρύνονται κοάζοντας... Η τότε εθνικιστική πολεμική σε επίπεδο λόγου παραμένει άσβεστη μέχρι και σήμερα απέναντι στους λαούς των βαλκανίων, στη βάση ρατσιστικών διαχωρισμών που σερβίρονται μέσω εύπεπτων για το κοινωνικό σώμα διπόλων, κυρίως θρησκευτικών : καλοί ορθόδοξοι σέρβοι-κακοί μουσουλμάνοι βόσνιοι, καλοί βούλγαροι χριστιανοί-κακοί απολίτιστοι αλβανοί κλπ. Η ποικιλία αυτών των διπόλων είναι τεράστια, μεταφέροντας αρκετές φορές τον «καλό» στη θέση του «κακού» και ανάποδα, ανάλογα με τα «εθνικά» συμφέροντα, τα συμφέροντα δηλαδή αναπαραγωγής και επέκτασης μερίδων του «εθνικού» κεφαλαίου. Η εθνικιστική και ρατσιστική αυτή ρητορική εκείνης της περιόδου, αποτέλεσε ένα προωθητικό λίπασμα για να βγεί η Χ.Α. και άλλες φασιστικές δυνάμεις από την πολιτική αφάνεια και να αποκτήσουν κοινωνική αναγνωρισιμότητα.

• Αριστερά και εθνικισμός-«πατριωτισμός» : η ιστορία επαναλαμβάνεται ως τραγωδία.

«Απ' όλα τα όργανα που διαθέτει η φασιστική ορχήστρα, αυτό που βγάζει τους ελκυστικότερους ήχους, είναι, χωρίς αμφιβολία, ο εθνικισμός. Κι είναι ακόμα από εκείνα που λιγότερο απ' όλα τα άλλα θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί απ' την Αριστερά, που η Διεθνής της εκφράζει σε όλες τις γλώσσες του κόσμου το ιδανικό της παγκόσμιας αδελφοσύνης. Κι όμως, η Αριστερά νομίζοντας ότι μ' αυτό τον τρόπο διεκδικεί τους «πατριώτες» απ' το φασισμό, έχωσε ξαφνικά και τη λέξη «έθνος» στο λεξιλόγιό της. ... Στη Γαλλία είδαμε διαδοχικά τους νεοσοσιαλιστές να εγγράφουν το «έθνος» στη πρώτη θέση του πιστεύω τους, ενώ οι κομμουνιστές σύντροφοί μας ξελαρυγγιάζονταν διαλαλώντας την «αγάπη για την χώρα μας». Αλλά η πλειοψηφία των «πατριωτών», ερεθισμένη έτσι ακόμα πιο πολύ στη σωβινιστική της υστερία, όμως πάντα δύσπιστη απέναντι στην Αριστερά, εκτίμησε ότι ο φασισμός ήταν καταλληλότερος απ' αυτή για να ενσαρκώσει την «εθνική ιδέα». Πολλοί απ' αυτούς, κάτω από την γκλίτσα του Μωρράς (ηγέτης και θεωρητικός του γαλλικού υπερσυντηρητισμού-οπαδός της μοναρχίας) οδηγήθηκαν τελικά στο μαντρί του στρατάρχη (Πεταίν).» (Ντανιέλ Γκερέν, 1955, «Όταν μας υποσκέλιζε ο φασισμός»)

Η ηθική και πολιτική νομιμοποίηση στο κοινωνικό σώμα των φασιστικών-νεοναζιστικών κομμάτων και οργανώσεων, με κρατική «ανοχή»-στήριξη και με χρηματοδοτική (και επικοινωνιακή) προώθηση από μερίδα του «ντόπιου» κεφαλαίου, άνοιξε ουσιαστικά τον δρόμο στη σύγχρονη εκφορά της φασιστικής προπαγάνδας, έδωσε την δυνατότητα-«άδεια» επανακαθορισμού του περιεχομένου και των ορίων του ελληνικού εθνικισμού. Λέξη-κλειδί σ' αυτή τη στροφή στρατηγικής από πλευράς κράτους και κεφαλαίου, όπως και σε κάθε αντίστοιχη στροφή του παρελθόντος, αποτέλεσε ο «πατριωτισμός». Μια λέξη κλειδί που ποτέ δεν αμφισβητήθηκε ως έννοια (το αντίθετο μάλιστα...) και δεν αποδομήθηκε από την αριστερά (κοινοβουλευτική και

εξωκοινοβουλευτική) ως θεμελιακό στοιχείο της φασιστικής ιδεολογίας. Αντίθετα, κι αυτό ισχύει ακόμα και σήμερα, δεσμευμένη στις σκουριασμένες αλυσίδες του αριστερού «πατριωτισμού», του εθνικοαπελευθερωτικού κρατικίστικου μοντέλου και της «αντιϊμπεριαλιστικής» λενινιστικής αφήγησης του ιστορικού παρελθόντος (ΕΑΜ-ΕΛΑΣ), η αριστερά παρά την διπλή στρατηγική της ήττα σε πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο (Βάρκιζα-ήττα ΔΣΕ), επιμένει να προσπαθεί να «εκτρέψει» τον εθνικισμό σε μια «προοδευτική κατεύθυνση» παίζοντας με τις λέξεις. Ο όρος «έθνος», ένας όρος νοσηματοδοτημένος εξαρχής από την αστική κυριαρχία, ενσωματώθηκε καιροσκοπικά από την αριστερά στο λεξιλόγιό της, προσφέροντας ουσιαστικά την δυνατότητα στην σύγχρονη αστική εξουσία να αναπαράγει με ιδιαίτερα μειωμένες (αν όχι μηδενικές) πολιτικές αντιστάσεις, τις διαχωρισμένες φαντασιακές «εθνικές» κοινότητες στις συνειδήσεις των υπηκόων της. Η αποδοχή του όρου «έθνος» βοηθάει δομικά τους φασίστες να ορίζουν στην προπαγάνδα τους τον «εχθρό», με επικοινωνιακή αμεσότητα και ιδιαίτερη κοινωνική διεισδυτικότητα.

Η σημερινή αριστερά, στο σύνολό της, κοινοβουλευτική και εξωκοινοβουλευτική, παρά τις ιστορικές της ήττες, χρησιμοποιώντας τα ίδια θεωρητικά εργαλεία, εξακολουθεί να αποφεύγει ακόμα και σήμερα, όπως ο διάλογος το λιβάνι να οριοθετηθεί αντιπαραθετικά σε έννοιες όπως «έθνος» και «πατριωτισμός», έννοιες που αποτελούν την αιχμή της φασιστικής προπαγάνδας. Έννοιες που πρωτοεισηγάγε η αστική τάξη στην αυγή της κυριαρχίας της, ως προπαγανδιστικά εργαλεία μαζικής κοινωνικής χειραγώγησης, προκειμένου να συγκροτήσει και ομογενοποιήσει μέσω μαζικών ταυτοτικών συμβόλων, τις απαραίτητες φαντασιακές κοινότητες των «εθνών». Έννοιες μέσω των οποίων, αφενός επέβαλλε τα όρια (κρατικά σύνορα) της οικονομικής και πολιτικής της εξουσίας, αφετέρου προπαγανδίζε-καλλιεργούσε στο «εθνικό» κοινωνικό σώμα ομογενοποιώντας το συνειδησιακά, τα μελλοντικά της σχέδια γεωγραφικής διεύρυνσης της κυριαρχίας της («χειμαζόμενο εκτός συνόρων έθνος» -> πόλεμος για την «απελευθέρωσή» του -> κατάκτηση-«εθνική ολοκλήρωση»). Από τα κόμματα και οργανώσεις της σύγχρονης σοσιαλδημοκρατίας μέχρι και τις «αντιϊμπεριαλιστικές» λενινιστικές οργανώσεις και γκρούπες, που με θρησκευτική ευλάβεια ιησούιτη μοναχού αντιλαμβάνονται την λειτουργία του σύγχρονου παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού με βάση τις παλαιότερες (τουλάχιστον μισού αιώνα) θεωρίες της εξάρτησης, η αριστερά ερμήνευσε και ερμηνεύει τον «διεθνισμό» της όχι ως αντι-εθνικισμό, όχι δηλαδή ως αποδόμηση των «εθνικών» φαντασιακών κοινοτήτων του αστισμού, αλλά είτε ομολογημένα είτε ανομολόγητα, υιοθετεί παρόμοιου τύπου «σοσιαλιστικούς» (πχ του Στάλιν) ορισμούς φαντασιακών «εθνικών» κοινοτήτων και «εθνών» και παρόμοιο «πατριωτικό» λόγο. Η αριστερά προσπάθησε και προσπαθεί επανειλημμένα, να «κλέψει» το εργαλείο-όπλο του εθνικισμού κάνοντάς το δικό της εργαλείο-όπλο, για «καλό σκοπό». Ο σκοπός δηλαδή αγιάζει τα μέσα. Μόνο που η ίδια η ιστορία έχει αποδείξει ότι τα μέσα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τον σκοπό, τον υποδεικνύουν και τον οριοθετούν. Τα μέσα προεικονίζουν τον σκοπό.

- **Ο αριστερός εθνικισμός-«πατριωτισμός» της εποχής των μνημονίων.**

«Πίσω στο 2012, σε μια εκδήλωση για την "άνοδο του φασισμού" και την έκπληξη αρκετών γύρω από αυτό το φαινόμενο, είχε ειπωθεί ανάμεσα στα άλλα πως η αριστερά δεν πρέπει να αφήσει το έθνος στους φασίστες και τους ακροδεξιούς. Και πως το έθνος είναι άλλο ένα σημείο πάλης όπου οι αριστεροί πρέπει να παρέμβουν και να του προσδώσουν διαφορετικό, φιλολαϊκό, νόημα. Το παραπάνω είναι ενδεικτικό μιας γενικότερης πολιτικής αντίληψης που επικρατεί σε κομμάτια της αριστεράς, ενσωματωμένα πλήρως εδώ και πολλές δεκαετίες στο Κράτος με διάφορους τρόπους. Μια πατριωτική, εθνικιστική αντίληψη που εκπορεύεται (και) μέσα από την ιστορική πρόσδεσή της στους αστικούς θεσμούς. Πως αλλιώς θα αντιλαμβανόταν το έθνος ως κάτι που είναι προς διεκδίκηση από τους φασίστες και τους ακροδεξιούς.» ("Μίσος Ταξικό" / prono.gr, 9 Φλεβάρη 2015, «Αριστερός πατριωτισμός : τραγωδία ή φάρσα ;»)

Το κράτος έκτακτης ανάγκης που εγκαθιδρύθηκε με την υπογραφή του 1^{ου} μνημονίου το 2010, βάθυσε σε επιπέδο κοινωνικής νομιμοποίησης με την πολιτική εργαλειοποίηση του εξωτερικού κρατικού χρέους. Ο ΣΥΡΙΖΑ χρησιμοποιώντας αριστερή ρητορική βρισκόμενος στην αντιπολίτευση, αρχικά αμφισβήτησε την αντικειμενικοποίηση του εξωτερικού κρατικού χρέους ως «εθνικού», δηλαδή χρέους του συνόλου της εντός συνόρων κοινωνίας. Αυτή η αμφισβήτηση παρότι χρησιμοποίησε κάποια επιμέρους μεθοδολογικά εργαλεία ταξικής ανάλυσης ποτέ δεν μπήκε στη διαδικασία μετωπικής αντιπαράθεσης με το τότε αστικό μπλόκ εξουσίας (ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ), αλλά με συνδικαλιστικού τύπου μαεστρία, διολίσθησε μέσω μιας σχεδιασμένης επικοινωνιακά «εσωτερικής πολυφωνίας» σε μια εθνικοαπελευθερωτικού τύπου αφήγηση, ενάντια στη «νέα κατοχή της πατρίδας», επιδιώκοντας όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εκλογική απεύθυνση σε όσο το δυνατόν μικρότερο χρόνο. Ο μεταπολιτευτικός πολιτικός διπολισμός κατέρρευσε και η «ευκαιρία» (opportunity) έγινε έγκαιρα απολύτως ορατή από τα στελέχη του νέου, ανερχόμενου, ισχυρού πολιτικού φορέα της σύγχρονης σοσιαλδημοκρατίας, που πριμοδοτήθηκε επικοινωνιακά ώστε να αντικαταστήσει στο κοινοβουλευτικό θέατρο, το υπο διάλυση ΠΑΣΟΚ.

Ο αριστερός εθνικισμός-«πατριωτισμός» της εποχής των μνημονίων, όπως κατά κύριο λόγο εκφράστηκε και κεφαλαιοποιήθηκε πολιτικά από την συγκυβέρνηση του αριστερού ΣΥΡΙΖΑ με τους εθνικιστές ΑΝΕΛ, διαμόρφωσε μια νέα «εθνική» αφήγηση, με χαρακτηριστικά ευρύτατης πολιτικής συναίνεσης-συμφωνίας ως προς τους κεντρικούς «εθνικούς» στόχους. Οικοδομήθηκε μια νέα «εθνική»-κρατική αφήγηση που φιλοδοξεί να παίξει τον ρόλο ενός νέου ανομολόγητου «εθνικού-κοινωνικού συμβολαίου», ενός συμβολαίου που έχει ορισμένα κοινά δομικά χαρακτηριστικά σε σχέση με το «εθνικό-κοινωνικό συμβολαίο» του ΠΑΣΟΚ μερικές δεκαετίες νωρίτερα. Τώρα πλέον η κυρίαρχη «εθνική» αφήγηση περιλαμβάνει (ακόμα κι αν δεν δηλώνεται ρητά) την αποδοχή της αναγκαστικής υπαγωγής των οικονομικών λειτουργιών του ελληνικού «έθνους»-κράτους στον διευρωπαϊκό έλεγχο (ΕΕ-ΕΚΤ-ΕΜΣ) των «εταίρων», επιδιώκοντας την αποπομπή του «κακού-αμερικανόθρεφτου» ΔΝΤ. Μια αντικειμενικοποιημένη επικοινωνιακά υπαγωγή στη οικονομική επιτροπία των «ευρωπαϊκών εταίρων», που υπο κάποιες προϋποθέσεις οικονομικών ανταλλαγμάτων-παραχωρήσεων (ιδιωτικοποιήσεις των κρατικών υποδομών μεταφορών, ενέργειας και φυσικών πόρων, κατακόρυφη υποτίμηση της εργασίας, μείωση συντάξεων και δαπανών κοινωνικής πρόνοιας κλπ), μετά από συνεχείς «ελικρινείς διαπραγματεύσεις» με τους «διεθνείς πιστωτές» που ταυτόχρονα είναι και «εταίροι» στην υπο διαμόρφωση νέα αρχιτεκτονική του ευρωπαϊκού διακρατικού σχηματισμού, θα οδηγήσει σε μια μελλοντική «εθνική»-οικονομική ανάπτυξη και ανεξαρτησία, δηλαδή στην διαγραφή μεγάλου τμήματος του εξωτερικού κρατικού χρέους και την λήξη των μνημονίων και της διεθνούς οικονομικής επιτροπίας-«προστασίας» του ελληνικού κράτους. Κατά την κυρίαρχη αυτή «εθνική» αφήγηση, που με διάφορες δευτερεύουσες παραλλαγές προπαγανδίζεται από συμπολιτευόμενα και αντιπολιτευόμενα κόμματα, αριστερά, κεντρώα, δεξιά και ακροδεξιά, αλλά κι από τα ΜΜΕ στο σύνολό τους, υπάρχει μια νομοτέλεια που ανάγεται στο βάθος ενός σχετικοποιημένου χρονικού ορίζοντα. Οι δευτερεύουσες ενδοσυστημικές διαφωνίες στην κυρίαρχη αυτή «εθνική» αφήγηση, είναι το πότε θα ολοκληρωθεί αυτή η διαδικασία οικονομικής-«εθνικής» ανεξαρτησίας και διακοπής της διεθνούς επιτροπίας του «έθνους» και με ποια ταχύτητα «μεταρρυθμίσεων» θα γίνει αυτό εφικτό. Η αφήγηση συμπληρώνεται από γερές δόσεις παρηγορητικού και «πατριωτικού» ντοπαρίσματος, για το «έθνος» των ελλήνων που δεν σκύβει το κεφάλι, αλλά περήφανο θα δουλέψει σκληρά (στην ανάγκη και απλήρωτο...) ώστε το ελληνικό κράτος να ξεπλυθεί από αυτή την «εθνική» ντροπή που προκάλεσαν οι αλόγιστες σπατάλες του παρελθόντος... Η διαταξική αφήγηση του «όλοι μαζί τα φάγαμε» του Πάγκαλου έβγαλε πλέον την ελεεινή χλαμύδα της σοκαριστικής θρασύτητας και ντύνεται το μεταξένιο λευκό πουκάμισο (χωρίς γραβάτα...) του «όλοι μαζί μπορούμε», όπου πλούσιοι και φτωχές, άνεργες και επιχειρηματίες, αφεντικά και εργαζόμενοι/ες, παλεύουν ενωμένοι/ες για το καλό του «έθνους», για μια νέα Ελλάδα της «ανταγωνιστικότητας».

Αν αυτή η αφήγηση θυμίζει σε κάτι την εθνικοσοσιαλιστική αντίστοιχη του μεσοπολέμου στη Γερμανία, έχει να κάνει με το γεγονός ότι εδώ ο «εσωτερικός εχθρός» δεν ορίζεται ρητά (με συγκεκριμένη περιγραφή πολιτικής, θρησκευτικής, πολιτισμικής, έμφυλης κλπ ταυτότητας) και με όρους γενικευμένης στοχοποίησης, αλλά αφήνεται σιωπηρά να προσδιοριστεί δια της «εις άτοπον απαγωγής». «Εθνικός» πόνος για τους άνεργους έλληνες μετανάστες που κατά εκατοντάδες χιλιάδες φεύγουν αναγκαστικά από την «πατρίδα» κυρίως προς τις κεντροευρωπαϊκές χώρες για να αναζητήσουν την επιβίωση, καλλιεργούμενος φόβος και μαζικές κρατικές απελάσεις για τους «ισλαμιστές» μετανάστες που στοιβάζονται κατα εκατοντάδες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Καλογρέζας, της Χίου, της Μυτιλήνης κ.α. και που για τους ίδιους λόγους αναζήτησαν την επιβίωση σ' αυτή την χώρα, ρισκάροντας τη ζωή τους στο αιγαίο. Ανοιχτά σύνορα για τους επενδυτές, πανύψηλοι μεταλλικοί φράχτες για της γής τους κολασμένους. Αποφυλακίσεις και διακριτική στάση απέναντι στους φασίστες δολοφόνους, τρομοϋστερία, ατελείωτες και ευφάνταστες τρομολαγνικές αφηγήσεις για κοινωνικούς αγωνιστές και πολιτικούς κρατούμενους που κατηγορούνται χωρίς στοιχεία και φυλακίζονται με επαναλαμβανόμενες 18μηνες προφυλακίσεις. Δεκάδες ΜΚΟ διαχειρίζονται το κρατικό χρήμα και τις ευρωπαϊκές επιδοτήσεις διαμορφώνοντας ένα ενδιάμεσο «μαξιλάρι» πολιτικής ευθύνης, για το μάντρωμα και τις απελάσεις προσφύγων και μεταναστών, για τις άθλιες συνθήκες παραμονής τους σε χώρους που μόνο «φιλοξενίας» δεν μπορούν να ονομαστούν. Οι περιβόητες στρατιωτικές παρελάσεις «εθνικής ανάτασης» κάθε άλλο παρα καταργήθηκαν. Η κρίση των Ιμίων βγήκε από το συρτάρι της ιστορίας και ξεσκονίστηκε με επιδεικτικά επικοινωνιακά τερτίπια του εθνικιστή υπουργού άμυνας Καμμένου και ο «εξ' ανατολών κίνδυνος» ήρθε να αιτιολογήσει τις νέες στρατιωτικές δαπάνες και προμήθειες πολεμικού εξοπλισμού υπο συνθήκες γενικευμένης κατά τα άλλα, δημοσιονομικής λιτότητας και περιστολής κρατικών δαπανών...

- **Ο αριστερός εθνικισμός-«πατριωτισμός» έχει πολλά ποδάρια...**

«Αλλά εμείς δεν θέλουμε να κατανικήσουμε τον φασισμό για να τον αντικαταστήσουμε με κάτι χειρότερο, και το χειρότερο από τον φασισμό είναι η παγίωση του κράτους. Οι φασίστες ξυλοκοπούν, καίνε, δολοφονούν, παραβιάζουν κάθε κανόνα ελευθερίας, τσαλαπατούν με τον πλέον προσβλητικό τρόπο την αξιοπρέπεια των εργαζομένων. Αλλά, ειλικρινά, όλο το κακό που έκανε ο φασισμός τα τελευταία δύο χρόνια (και θα συνεχίζει να κάνει όσο οι εργαζόμενοι τον αφήνουν στη ζωή), μπορεί να συγκριθεί με το κακό που το κράτος έχει κάνει, ήσυχα, κανονικά, για άπειρα χρόνια και θα συνεχίσει να κάνει όσο θα υπάρχει ;» (Ερρίκο Μαλατέστα, 14 Μάρτη 1922, «Ο φασισμός και η νομιμότητα», Umanita Nova)

Τα αριστερά-«πατριωτικά» κόμματα και οργανώσεις (ΛΑΕ, ΕΠΑΜ, ΠΛΕΥΣΗ κλπ) που αντιμετωπίζουν αυτή την κυρίαρχη «εθνική» αφήγηση αντιπαραθέτοντας έναν άλλο, έναν επίσης κρατικίστικο και διαταξικό «εθνικό-πατριωτικό» στόχο, αδυνατούν μέχρι τώρα με την συνεχή αντιμνημονιακή προπαγάνδα τους και τον λαϊκισμό τους, να πείσουν κάποιο σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού για την ρεαλιστικότητα του δικού τους αφηγήματος. Για το αν δηλαδή μέσα σε συνθήκες παγκοσμιοποιημένου χρηματοπιστωτικού συμπλέγματος, με κλειστές πλέον τις κάνουλες του εξωτερικού κρατικού δανεισμού και με ανεπαρκή, για τις σύγχρονες ατομικές και κοινωνικές ανάγκες, εσωτερική (εντός συνόρων) δυνατότητα παραγωγής και επεξεργασίας ενεργειακών και βιομηχανικών πόρων, είναι εφικτή η επιστροφή είτε στον πρώτερο «ριζοσπαστικό φιλελευθερισμό» ενός πληθωριστικού «εθνικού» νομίσματος, ή σε ένα κρατικοκαπιταλιστικό μοντέλο τύπου παρελθούσας σοβιετίας. Προπαγανδίζουν ένα μοντέλο που ανεξάρτητα από τον ισχυρό ή απόλυτο βαθμό της κρατικής παρεμβατικότητας στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, επιδιώκουν να φαντάζει επικοινωνιακά ως μια «όαση» μέσα στην παγκοσμιοποιημένη καπιταλιστική «έρημο»... Δεν είναι καθόλου περίεργο ότι αυτή η δεύτερη, μειοψηφικής απεύθυνσης εθνοπατριωτική αφήγηση έχει αρκετά κοινά σημεία με το αντίστοιχο «οικονομικό πρόγραμμα» της φασιστικής Χ.Α. Ή τουλάχιστον είχε, μέχρι πριν την δολοφονία Φύσσα και την

έναρξη του θεσμικού-δικαστικού «στριμώγματος» της φασιστικής οργάνωσης για μετάλλαξη της σε μια «σοβαρή πολιτική» συνιστώσα του λεγόμενου «συνταγματικού τόξου». Με βάση τις δύο αυτές «εθνικές» αφηγήσεις της αριστεράς, την κυρίαρχη και την μειοψηφική, δεν πρέπει να δημιουργεί οποιαδήποτε έκπληξη, που οι ταξικοί αγώνες που δόθηκαν με σχετικά μαζικούς όρους και αξιοσημείωτη μαχητικότητα κατά την περίοδο 2010-2012, έχουν πλέον ατονήσει σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό.

- Το «κίνημα» των «αγανακτισμένων» ορίζει την νέα εθνική-«πατριωτική» συμφιλίωση της μνημονιακής περιόδου.

«Όποιος μιλάει για επανάσταση χωρίς να μιλάει για καθημερινή ζωή, έχει ένα πτώμα στο στόμα του. Και όποιος μιλάει για καθημερινή ζωή χωρίς να μιλάει για επανάσταση, καταπίνει και το φέρετρο». (σύνθημα από τον Μάη του '68)

Η εμμονή σε ψυχολογικοποιημένες ερμηνείες, μιας αόριστης και νεφελώδους από πλευράς πολιτικού περιεχομένου «κινηματικότητας», τόσο αναφορικά με την έξαρση (σε επίπεδο συχνότητας και μαζικότητας) των «αγανακτισμένων» κινητοποιήσεων τα 2 πρώτα χρόνια των μνημονίων όσο και σχετικά με την μετέπειτα ολική καθίζησή τους, δεν κάνει τίποτε άλλο από το να συσκοτίζει και τελικά να αποκρύπτει τις ισχυρές δομικές αδυναμίες και τις θεμελιώδεις αντιφάσεις σε επίπεδο ταξικής και πολιτικής συνείδησης, του διαταξικής σύστασης τμήματος του πληθυσμού, που ενεργοποιήθηκε στο δρόμο, για την περιφρούρηση διαφορετικών υλικών-ταξικών συμφερόντων και με εξαιρετικά διαφορετικές πολιτικές στοχεύσεις. Ο αριστερός ΣΥΡΙΖΑ και οι εθνικιστές ANEL οριοθέτησαν από κοινού την νέα μνημονιακή «εθνική» συμφιλίωση, το νέο εθνοπατριωτικό δόγμα, τύπου «όλοι μαζί μπορούμε», διαμορφώνοντας συνθήκες πλειοψηφικής κοινωνικής συναίνεσης και αποδοχής του επελαύνοντα σύγχρονου ολοκληρωτισμού, ενός ολοκληρωτισμού που ενσωμάτωσε δομικά φασιστικά χαρακτηριστικά. Το προεκλογικό «φλέρτ» είχε γίνει ήδη ορατό από την αρμονική γεινίαση των μελών και στελεχών των αριστερών «ριζοσπαστών» στην «κάτω» πλατεία Συντάγματος και των εθνικιστών-εθνοπατριωτών στην «πάνω», την προκυβερνητική τους περίοδο, την περίοδο του περιβόητου διαταξικού «κινήματος των αγανακτισμένων». Ήταν μια επικοινωνιακή υπερπαραγωγή ρόλων και τεχνικών πολιτικής διαχείρισης της διάχυτης κοινωνικής δυσαρέσκειας στο δρόμο, μια υπερπαραγωγή που την πρόβαλλε και την κολάκευε σημαντική μερίδα των καθεστωτικών ΜΜΕ, μια μεθοδικά συγκεντροποιημένη επιχείρηση μπροστά στο αστικό κοινοβούλιο, ώστε να αναπαράξει στο συλλογικό ασυνείδητο, ισχυρούς ιστορικούς συμβολισμούς. Με αντίστοιχους όρους το ίδιο σκηνικό αναπαράχθηκε και στις μεγαλύτερες επαρχιακές πόλεις. Όπως τα παιδιά αφήνονται να ξεχυθούν στο καγγελόφρακτο προαύλιο του σχολείου για να παίξουν και να εκτονωθούν υπο ελεγχόμενες συνθήκες και υπο την συνεχή επίβλεψη των δασκάλων τους, ώστε να μην «ξεφύγουν», να μην γίνει δηλαδή κάποιο σοβαρό ατύχημα με μη αναστρέψιμες επιπτώσεις, έτσι και οι διακριτικά ελεγχόμενοι από τους κομματικούς μηχανισμούς περιβόητοι «αγανακτισμένοι», διαμόρφωσαν ένα προκαθορισμένο σκηνικό κοινωνικής εκτόνωσης με διαταξικά χαρακτηριστικά, με πολιτικό κέντρο αναφοράς το «εθνικό» κοινοβούλιο και με κυρίαρχη αφήγηση την «πατρίδα» που κινδύνευε από την «ξένη κατοχή» και τους «δοσίλογους». Διαμόρφωσαν με ανακοινώσεις και «αμεσοδημοκρατικές» αποφάσεις χαοτικών συνελεύσεων παράθεσης μονολόγων, έναν άτυπο διάλογο με τους/τις βουλευτές που ψήφιζαν μνημόνια και μεσοπρόθεσμα προγράμματα δημοσιονομικής λιτότητας στο κοινοβούλιο. Η σταδιακή και ελεγχόμενη εκτόνωση της ήπιας και ελεγχόμενης αυτής κοινωνικής αναταραχής οδήγησε στην λήξη αυτού του φαινομένου, ουσιαστικά στις 12 Φλεβάρη 2012. Τα «εθνικά σύμβολα» Μίκης Θεοδωράκης και Μανώλης Γλέζος δίνουν το εμφαντικό παρόν με κοινό «πατριωτικό» κάλεσμά τους και παρουσία τους από νωρίς στην «πρώτη γραμμή» μιας συγκέντρωσης εκατοντάδων χιλιάδων, μια διαταξική συγκέντρωση που προσπαθεί να πείσει και να πειστεί ότι ασκεί «ασφυκτική πίεση» στα πλαίσια της αστικής νομιμότητας, για την μη ψήφιση των νομοθετικών μέτρων από το

αστικό κοινοβούλιο. Η συνεχής και αταλάντευτη επιμονή των καθεστωτικών επιτελείων, αριστερών και δεξιών, στη αδιάλειπτη προπαγάνδισή της αστικής νομιμότητας και την εμπέδωσή της από τα πλήθη που βγήκαν στο δρόμο αγωνιόντας για το μέλλον τους, οδηγεί εκείνη την χρονική στιγμή σε ένα πολιτικό αδιέξοδο που το κράτος αναλαμβάνει να επιλύσει με μια σταδιακή κατασταλτική διάλυση της συγκέντρωσης, κηρύσσοντας παράλληλα την ουσιαστική λήξη των μαζικών διαταξικών και «αγανακτισμένων» κινητοποιήσεων της προηγούμενης περιόδου. Η ανάθεση και ο κυβερνητισμός, σαν ώριμα φρούτα πλέον, πέφτουν από το δέντρο των «αντιμνημονιακών αγώνων των πλατειών». Αριστεροί, εθνικιστές, ακροδεξιοί και νεοναζί, σπεύδουν πλέον να κεφαλαιοποιήσουν στις κάλπες, την συστηματική και αγγιγατόρική παρουσία τους στο δρόμο το προηγούμενο διάστημα, μια παρουσία με κοινή συνισταμένη τους την «πατριωτική» πλειοδοσία.

- **Ταξική εκμετάλευση, ρατσισμός, εθνικισμός, πατριαρχία : οι βαθιές ρίζες του σύγχρονου φασισμού**

«Το λέμε με ειλικρίνεια, όσο επώδυνο κι αν είναι. Φασίστες υπάρχουν και έξω από το φασιστικό κόμμα, υπάρχουν σε όλες τις τάξεις και σε όλα τα κόμματα. Υπάρχουν συνεπώς παντού άτομα τα οποία αν και δεν είναι φασίστες (μπορεί να είναι και αντιφασίστες), έχουν φασιστική ψυχή, την ίδια δηλαδή επιθυμία για καταπίεση που χαρακτηρίζει τους φασίστες.» (Ερρίκο Μαλατέστα, 28 Αυγούστου 1923, «Γιατί νίκησε ο φασισμός», *Libero Accordo*)

Τα φασιστικά καθεστώτα του μεσοπολέμου που οικοδομήθηκαν με το γνωστό πατριαρχικό δόγμα του «ενός αντρός αρχή», μορφοποιήθηκαν οργανωτικά γύρω από «εθνικούς» ηγέτες, τον Μουσολίνι, τον Χίτλερ, τον Μεταξά κλπ. Αν πιστεύουμε ότι ο Μιχαολιάκος (ή οποιοσδήποτε πιθανός ή απίθανος διάδοχός του) αποτελεί στο σήμερα την απειλή παρουσίας και ανάδειξης ενός νέου Χίτλερ ή ενός νέου Μεταξά, που ελέω ΕΕ, ΔΝΤ, ΕΚΤ, ΕSM και λουπών «εταίρων δανειστών» θα καταλάβει με κάποιον τρόπο την κυβερνητική εξουσία, είτε με εκλογές είτε με πραξικόπημα του νεοναζιστικού του κόμματος, μετατρέποντας το ελληνικό κράτος σε μια μεταμοντέρνα εκδοχή της ναζιστικής γερμανίας ή της φασιστικής ιταλίας, τότε αποκλειστική μας ενασχόληση θα πρέπει να είναι η καθημερινή μάχη στο δρόμο, στη δουλειά, στο σχολείο και σε κάθε δημόσιο χώρο με τους νεοναζί και τις υπόλοιπες φασιστικές οργανώσεις και συμμορίες, ώστε να μην επαναληφθούν στο σήμερα τα λάθη της κεντροευρωπαϊκής αριστεράς του μεσοπολέμου που τους έδωσε χρόνο, έδαφος και αρκετές φορές ανοχή, και που ουσιαστικά επέτρεψε την αύξηση της κοινωνικής και πολιτικής τους δύναμης, που τους άφησε δηλαδή να απλώσουν τις δηλητηριώδεις ρίζες τους στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα, στο προλεταριάτο της εποχής εκείνης. Αν όμως η αναλυτική προσέγγιση του σύγχρονου φασισμού ξεφεύγει από τέτοιες υπεραπλουστευμένες απεικονίσεις του παρελθόντος στο παρόν, τότε αξίζει να κοιτάξουμε βαθιά και προσεκτικά μέσα στο κτήνος του σύγχρονου ολοκληρωτισμού που επελαύνει, αξιοποιώντας τόσο την ιστορική γνώση όσο κυρίως την σφαιρικότερη αντίληψη του σύγχρονου φασιστικού φαινομένου.

Σε διοργανώσεις αγώνων στίβου αντοχής και ημιαντοχής, πολλοί διοργανωτές συνηθίζουν να προσλαμβάνουν (πληρώνοντας αδρά) επαγγελματίες δρομείς που παίζουν τον ρόλο των «λαγών». Δρομείς δηλαδή που δεν αγωνίζονται για ένα μετάλλιο, αλλά δουλειά τους είναι να προσπαθούν από την αρχή σχεδόν της κούρσας, μπαίνοντας επικεφαλής και ανεβάζοντας τον ρυθμό, να παρασύρουν και τους υπόλοιπους δρομείς σε μια ταχύτερη κούρσα, ώστε να επιτευχθεί ένα νέο παγκόσμιο ή πανηπειρωτικό ρεκόρ. Οι «λαγοί» αυτοί συνήθως ή δεν τερματίζουν ή υποχωρούν από την κεφαλή της κούρσας πολύ πριν τον τερματισμό. Επειδή ακριβώς οι «λαγοί» δεν είναι προετοιμασμένοι για τόσο γρήγορους ρυθμούς για το σύνολο της διαδρομής, συνήθως «σκάνε» αρκετά νωρίτερα του τερματισμού, ολοκληρώνοντας την δουλειά για την οποία προσλήφθηκαν. Καταφέρνουν όμως σε πολλές περιπτώσεις να έχουν ήδη δημιουργήσει μια «τάση», έναν πιο γρήγορο ρυθμό, να τον έχουν ήδη «επιβάλλει» στους υπόλοιπους δρομείς. Ας δούμε λοιπόν με αυτή την οπτική τον ρόλο των νεοναζί.

Στο επίπεδο της ταξικής εκμετάλλευσης, τα «γραφεία εύρεσης εργασίας μόνο για έλληνες» που έστηναν στα κομματικά τους γραφεία, εκμεταλλεόμενοι την καλπάζουσα ανεργία, προωθούσαν σε επιχειρήσεις, εργαζόμενους/ες για μεροκάματα των 15 και 20 ευρώ, χωρίς συνήθως συμβάσεις και ασφάλιση. Η εκμετάλλευση της εργασίας έπαιρνε για τις τότε συνθήκες στην αγορά εργασίας, χαρακτηριστικά κανονικού σκλαβοπάζαρου. Σήμερα που η «κούρσα» υποτίμησης της εργασίας έχει εξελιχθεί με ευρωπαϊκό και κρατικό σχεδιασμό και με επάλληλους νομοθετικούς μανδύες (μνημόνια και εφαρμοστικοί τους νόμοι), οι μισθοί πλέον και τα μεροκάματα έχουν ήδη φτάσει και ξεπεράσει προς τα κάτω, ακόμα κι αυτά τα εξευτελιστικά για την τότε εποχή (πριν 5-6 χρόνια) «ρεκόρ», αυτά δηλαδή που προωθούσαν οι «λαγοί» νεοναζί. Στο Πέραμα, στην ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη, ίδρυσαν (καθαρά εργοδοτικό) σωματείο όχι για να διεκδικήσει μεγαλύτερα μεροκάματα και καλύτερες συνθήκες εργασίας, αλλά για να «βοηθήσουν» τους «έλληνες» εφοπλιστές και άλλους «πατριώτες» επιχειρηματίες (και χρηματοδότες τους), στην βίαιη υποτίμηση της εργασίας σε χρόνο «ρεκόρ». Η δολοφονική επίθεση σε συνεργείο αφισοκόλλησης του ΠΑΜΕ είχε προετοιμαστεί και δηλωθεί από τον νεοναζί Λαγό σε δημοσιοποιημένο βίντεο. Τα υπάρχοντα σωματεία ήταν εμπόδιο για την επιχείρηση «ανταγωνιστικότητας» της «εθνικής» οικονομίας, δηλαδή για την αύξηση των κερδών μεγάλων και μικρών αφεντικών. Τι γίνεται σήμερα ? Τώρα πλέον με νομοθετική βούλα της «για πρώτη φορά αριστεράς» η απεργία οδεύει προς εξαφάνιση και η πλήρης απελευθέρωση των απολύσεων στις μεγάλες επιχειρήσεις αποτελεί «αναγκαστικό» προαπαιτούμενο των «δανειστών εταίρων», με τις νέες εργασιακές «ρυθμίσεις». Η κούρσα τρέχει με γρήγορους ρυθμούς, η δουλειά του «λαγού» στέφθηκε με επιτυχία...

Η γενικότερη στήριξη που πρόσφεραν τότε οι νεοναζί κοινοβουλευτικά, είτε με θετική τους ψήφο, είτε με επιτηδευμένες αποχές και φωνακλάδικες αποχωρήσεις, στο σχέδιο ιδιωτικοποιήσεων και συνεχούς κρατικής χρηματοδότησης των χρεωκοπημένων τραπεζών, εντάσσεται στο ίδιο γενικό πλαίσιο στήριξης του κεφαλαίου. Η «κούρσα» συνεχίζεται με γρήγορους ρυθμούς, έχει δηλαδή λάβει θεσμοθετημένους «αυτόματους» κανόνες (ΤΑΙΠΕΔ, υπερταμείο αποκρατικοποιήσεων), μέσω των εφαρμοστικών νόμων των μνημονίων που είτε ψηφίζονται είτε στηρίζονται πλέον, από όλους τους νυν, πρώην και επίδοξους μελλοντικούς διαχειριστές της κυβερνητικής εξουσίας, αριστερούς κεντρώους και δεξιούς. «Εθνική ομοψυχία» για την «ανταγωνιστικότητα» της «ελληνικής» οικονομίας, δηλαδή συνεχή υποτίμηση της εργασίας, δραστική μείωση των ασφαλιστικών δικαιωμάτων, κατακόρυφη πτώση των κρατικών δαπανών για δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κλπ. Μια ολομέτωπη επίθεση κράτους και κεφαλαίου στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα που θα ζήλευαν ακόμα και οι φασίστες του μεσοπολέμου. Οι εργοδοτικές δολοφονίες που στην καθεστωτική προπαγάνδα βαφτίζονται «ατυχήματα» αυξάνουν χρόνο με τον χρόνο. Ο τέως υπουργός ενέργειας Λαφαζάνης (τότε stroγγυλοκάθονταν στην δερμάτινη υπουργική καρέκλα) και σημερινός αριστεροπατριώτης αντιμνημονιακός αρχηγός της ΛΑ.Ε., θυμάται άραγε τους 4 εργάτες των ΕΛ.ΠΕ. που κάηκαν τον Μάη του '15 στο διυλιστήριο του Ασπρόπυργου, λόγω εξαντλητικών ωραρίων, υπερεντατικοποίησης της εργασίας και μειωμένων συνθηκών ασφάλειας, προκειμένου να αυξηθούν τα κέρδη του «εθνικού» κεφαλαίου ; Την ίδια ώρα οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί συνεχίζονται ακάθεκτοι, γιατί ο «εθνικός ζωτικός χώρος» που λέγεται Α.Ο.Ζ. και «ελληνικά» κοιτάσματα πετρελαίων και φυσικού αερίου, απαιτεί το «έθνος» να βρίσκεται σε στρατιωτική εγρήγορση, μιας και ο «εξ' ανατολών κίνδυνος» επιβουλεύεται τα «πάγια κυριαρχικά δικαιώματα της πατρίδας»... Ακριβώς ότι προπαγάνδιζαν επί χρόνια και οι νεοναζί.

Κι όμως, αυτή την συνολική πολιτική ταχείας αύξησης της ταξικής εκμετάλλευσης, με παράλληλη ανάπτυξη ενός κρατικά πριμοδοτούμενου εθνικισμού-«πατριωτισμού», με συνεχή επικοινωνιακή προβολή «λαμπρών» στρατιωτικών παρελάσεων και θρησκευτικών δοξολογιών, δεν τα ορίζει και δεν τα θέτει σε εφαρμογή στο σήμερα, κάποιο νεοναζιστικό κόμμα εξουσίας, ούτε κάποιος νέος Χίτλερ. Τα στρατόπεδα εγκλεισμού μεταναστών και προσφύγων με τις άθλιες συνθήκες φυλάκισης και με συχνούς πλέον εντός τους, θανάτους κολασμένων και κυνηγημένων αυτού του πλανήτη, δεν τα κατασκεύασαν οι νεοναζί, ούτε τα διαχειρίζονται τα τάγματα εφόδου του Λαγού και του Πατέλη, αλλά κατασκευάστηκαν με διαδοχικές πολιτικές αποφάσεις των

κομμάτων του «συνταγματικού τόξου» (αριστερών και δεξιών) από «εθνικούς» εργολάβους και στρατό, τα φυλάνε οι δυνάμεις καταστολής της «πατρίδας» (αστυνομία και στρατός) καθώς και η ευρωπαϊκή αστυνομική δύναμη της Frontex. Και πάνω τους κάνουν μπίζνες δεκάδων εκατομμυρίων οι ΜΚΟ της «φιланθρωπίας» του μαζικού εγκλεισμού. Μέσω σποραδικών αποκαλύψεων από ανταγωνιζόμενα ΜΜΕ, αποδεικνύεται ότι πίσω από αρκετές «φιλάθρωπες» ΜΚΟ βρίσκονται επιχειρηματίες και στελέχη κομμάτων του «συνταγματικού τόξου» (και όχι μόνο...), αριστερών και δεξιών. Τις μαζικές απελάσεις μεταναστών και προσφύγων πίσω στην τουρκία δεν τις κάνει κάποιο νεοναζιστικό παραστρατιωτικό σώμα κάποιου εθνικοσοσιαλιστικού/φασιστικού κράτους, αλλά οι εκατοντάδες ευρωπαίοι αστυνομικοί της Frontex που έχουν εγκατασταθεί στα νησιά του ανατολικού αιγαίου, σε συνεργασία με την τοπική λιμενική αστυνομία του «έθνους». Τον ρατσισμό εναντίον ρομά, μεταναστών και προσφύγων, είτε δομείται πάνω σε «φυλετικούς»-πολιτισμικούς διαχωρισμούς, είτε πάνω σε θρησκευτικούς (καλλιεργούμενη ισλαμοφοβία), δεν τον καθοδηγεί κάποιο νεοναζιστικό κόμμα εξουσίας, αλλά τα «δημοκρατικά» ΜΜΕ των «ελλήνων επιχειρηματιών» και οι μηχανισμοί καταστολής του κράτους της «για πρώτη φορά αριστεράς». Και σε αυτό το επίπεδο τα νεοναζιστικά κατακάθια έπαιξαν τον ρόλο του «λαγού» την προηγούμενη περίοδο. Όχι μόνο στο κοντινό-μνημονιακό αλλά και στο πιο μακρινό προμνημονιακό παρελθόν. Το πογκρόμ εναντίον αλβανών μεταναστών γύρω από την πλατεία ομονοίας στην αθήνα, μετά από ποδοσφαιρικό αγώνα των «εθνικών» ομάδων, το οργάνωσαν και το διηύθυναν νεοναζί παριστάνοντας τους «αγανακτισμένους πατριώτες-φιλάθλους», με την συνεργασία των «εθνικών» δυνάμεων καταστολής. Στη μνημονιακή περίοδο τις επιχειρήσεις «σκούπα» στην ίδια περιοχή, τα σύγχρονα δηλαδή πογκρόμ εναντίον μεταναστών τα οργάνωσε και τα εκτέλεσε η αστυνομία του ελληνικού κράτους, εκτελώντας εντολές όχι κάποιου νέου φύρερ, αλλά των κυβερνήσεων του «συνταγματικού τόξου». Και τώρα αυτά τα πογκρόμ συνεχίζονται συστηματικά χωρίς τυμπανοκρουσίες και προπαγανδιστικές εικόνες στα τηλεοπτικά κανάλια, συνεχίζονται μεθοδικά από την αστυνομία πανελλαδικά. Μια στρατιωτικοποιημένη πλέον αστυνομία που βρίσκεται υπο τις εντολές της «για πρώτη φορά αριστεράς». Η ανάγνωση των δημοσιοποιημένων, τακτικών αστυνομικών δελτίων με τα στατιστικά και τις ανακοινώσεις, αποτελούν αδιάψευστα στοιχεία που επιβεβαιώνουν ότι η ίδια ρατσιστική πολιτική συνεχίζεται και βαθαίνει, έχοντας διαμορφώσει μια νέα κανονικότητα στη συνείδηση των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων.

Αυτός ο σύγχρονος φασισμός οικοδομήθηκε σταδιακά μέσα στις προηγούμενες δεκαετίες αποκτώντας σιγά-σιγά την κοινωνική συναίνεση. Αυτός ο σύγχρονος φασισμός χρειάστηκε τους νεοναζί στο ρόλο του «λαγού» για να επιταχυνθεί ο ρυθμός προσαρμογής του κοινωνικού σώματος στις νέες συνθήκες, στην νέα «κανονικότητα». Ο νεοναζιστικός «λαγός» τίμησε το συμβόλαιό του, λειτουργώντας προς όφελος τόσο του κράτους, όσο και του κεφαλαίου που τον χρηματοδότησε και τον προωθούσε επικοινωνιακά. Παράλληλα αυξανόταν σταδιακά και η προπαγάνδα της εκκλησίας, που προωθώντας τα πατριαρχικά δόγματα διεκδικούσε (με το αζημίωτο φυσικά...) κομμάτι της διαχείρισης μιας νέας υπο διαμόρφωση κοινωνικής συνθήκης, όπου ο κοινωνικός έλεγχος δεν θα επιτυγχάνονταν πλέον πετώντας ψίχουλα και κόκαλα κάτω από το τραπέζι με το μεγάλο φαγοπότι, αλλά με γενικευμένη πειθάρχηση, με κοινωνική εξαθλίωση, με κατακερματισμό και αποσύνθεση των ταξικών και κοινωνικών αντιστάσεων, μέσω οργανωμένης διάχυσης κυριαρχικών προτύπων και με εμπέδωση ενός γενικευμένου καθεστώτος εξαίρεσης. Η νέα «εθνική ηθική» πλέον πλάθεται με όρους αποδιοπομπαίου τράγου (βλ. αντιμετώπιση οροθετικών γυναικών). Το παραδοσιακό μοίρασμα οικονομικών μικροεξουσιών για την διατήρηση και αναπαραγωγή της κοινωνικής πυραμίδας, λόγω μειωμένων πλέον δυνατοτήτων στο «εθνικό» οικονομικό πεδίο μέσα σε συνθήκες βίαιης καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, συμπληρώνεται με διάχυση ισχυρών δόσεων μικροεξουσιών. Εξουσιών που βασίζονται σε προκαπιταλιστικές κυριαρχικές ιδεολογίες (ρατσισμός, πατριαρχία), ιδεολογίες που ενσωματώθηκαν μεν «λειτουργικά» στο υπάρχον σύστημα ταξικής εκμετάλλευσης, αλλά δεν αποτελούν απότοκο-παράγωγο του καπιταλισμού. Μετανάστες, πρόσφυγες, ρομά, γυναίκες, οροθετικές, τοξικοεξαρτημένοι/ες, ομοφυλόφιλοι/ες, τρανς, είναι κάποιες από τις κατηγορίες «ταυτοτήτων» που προσφέρονται από το καθεστώς για να αναπτυχθεί πάνω τους ο κοινωνικός κανιβαλισμός, κυρίως στην βάση της κοινωνικής πυραμίδας. Γιατί στην νέα συνθήκη του σύγχρονου

φασισμού, συνθήκη άρρηκτα συνδεδεμένη με την κερδοφορία του κεφαλαίου και τον ολοκληρωτικό κοινωνικό έλεγχο, ολόκληροι πληθυσμοί «περισσεύουν». Και λόγω της ύπαρξης μερικών χιλιάδων πυρηνικών κεφαλών στα οπλοστάσια αρκετών κρατών, πιθανόν να μην είναι πλέον εφικτός ένας παγκόσμιος πόλεμος μαζικής καταστροφής κεφαλαίου και θανάτωσης ολόκληρων πληθυσμών, με πιστή αναπαραγωγή των όρων του ιστορικού παρελθόντος...

Στον μεσοπόλεμο φασίστες ήταν όλοι αυτοί με τις στολές που παρήλαυναν με βηματισμό χήνας σε φασιστικές παρελάσεις, λαμπαδηδρομίες και τελετές «εθνικής» αφύπνισης, ήταν τα τάγματα εφόδου που κυνηγούσαν εβραίους/ες, έγχρωμους/ες κι όποιον/α δεν ταίριαζε στα πρότυπα της «άρειας φυλής», αλλά φασίστες επίσης ήταν και οι χειροκροτητές αυτών των πογκρόμ. Ο εθνικισμός-«πατριωτισμός», η βασική αυτή ρίζα του φασισμού, θεωρούνταν για την τότε αριστερά ως διεκδικήσιμη έννοια. Η ίδια η ιστορία απέδειξε αυτό που ως σύνθημα κυκλοφορεί στην εποχή μας : «όποιος κοιμάται πατριώτης, ξυπνάει φασίστας». Η θετική προπαγάνδισή του «πατριωτισμού», οι εθνοπατριωτικές δηλαδή αφηγήσεις από αριστερά κόμματα και οργανώσεις, το μόνο αποτέλεσμα που έχουν είναι η ισχυρή πολιτική και κοινωνική νομιμοποίηση του πυρήνα της φασιστικής ιδεολογίας στο κοινωνικό σώμα. Εδώ οφείλουμε να επισημάνουμε σημερινούς αριστεροπατριωτικούς πολιτικούς σχηματισμούς, με έντονη «πατριωτική»-εθνικιστική προπαγάνδα και σε αρκετές περιπτώσεις με ρατσιστικές ρητορικές (βλ. ΕΠΑΜ), ρητορικές για το πόσο πχ επιβλαβής είναι η μαζική είσοδος προσφύγων και μεταναστών για τα συμφέροντα του «ντόπιου» προλεταριάτου και του «ντόπιου» πληθυσμού γενικότερα (Καζάκης, 8 Γενάρη 2016).

Η «δυστοκία» να ομολογηθεί ανοιχτά και κατηγορηματικά ότι το δηλητήριο του εθνικισμού-«πατριωτισμού» και του ρατσισμού, οι θεμελιώδεις αυτές «αξίες» του φασισμού, έχουν ήδη μπει στο λόγο κομματιού της αριστεράς, αντανakλώντας την αδυναμία ανάγνωσης του σύγχρονου φασιστικού φαινομένου με όρους επικαιροποιημένης-θεμελιακής ανάλυσής του, με παράλληλη προσκόλληση στις προπολεμικές φόρμες πολιτικής και οργανωτικής του ανάπτυξης, αποδεικνύει την «ευφυΐα» της κυριαρχίας στο να δημιουργεί και να μας παρουσιάζει, καθρεφτίσματα του φασιστικού παρελθόντος στο παρόν, να μας παρουσιάζει δηλαδή «ολογράμματα» του παρελθόντος με τα οποία επιδιώκει να μονομαχούμε αφιερώνοντας το σύνολο της σωματικής και πολιτικής μας ενέργειας, ενώ την ίδια στιγμή, πίσω από τον καθρέφτη κλώθει με νέες και διαφορετικές πολιτικές φόρμες, το σιδερόφρακτο υφαντό του σύγχρονου ολοκληρωτισμού. Με λίγα λόγια, όσο η πολιτική δυναμική του αντιφασιστικού κινήματος αναλώνεται στο σύνολό της, αποκλειστικά κυνηγώντας (κατά κυριολεξία) τους δηλωμένους νεοναζί, τόσο παραμένει στο απυρόβλητο η αυξανόμενη κοινωνική νομιμοποίηση των κυριαρχικών ιδεολογιών μέσω «εναλλακτικών» πολιτικών φορέων.

Ο επελαύνων ολοκληρωτισμός που ζούμε, δεν είναι μια παρά φύσει τερατογέννεση της αστικής δημοκρατίας, αλλά η φυσική της συνέχεια. Ακριβώς όπως ο φασισμός του μεσοπολέμου δεν ήταν μια αφύσικη διακοπή των κοινοβουλευτικών καθεστώτων αλλά η λογική τους συνέχεια, προκειμένου να αναπαραχθεί το κυρίαρχο οικονομικό σύστημα. Ο σύγχρονος φασισμός, η πλήρης ανελευθερία, δεν έχουν άλλη πηγή «ζωής» από την ισοδυναμία του ανθρώπου με αριθμητικές μονάδες, από την αποξένωσή του από αυτό που παράγει και την ολοκληρωτική του ενσωμάτωση στο παγκόσμιο σύστημα της αγοράς, μέχρι την μετατροπή του ίδιου του σώματος σε εμπόρευμα και τρόπαιο. Όταν οτιδήποτε ζωντανό, ο έρωτας, η φύση, η αγάπη, η δημιουργικότητα, γίνονται αντικείμενα είτε προς αγοραπωλησία ως νεκρό εμπόρευμα, είτε προς κατάκτηση, όταν η «τέχνη» γίνεται υποβλητική επανάληψη κλισέ, ο φασισμός ενυπάρχει και караδοκεί. Караδοκεί και φυτρώνει στην αναπαραγωγή της εθνικιστικής ιδεολογίας είτε στην «σκληρή» της ναζιστική εκδοχή, είτε σε εναλλακτικές αριστεροπατριωτικές «καλλιέργειες». Караδοκεί μέσα στην πατριαρχία, μια προκαπιταλιστική ιεραρχική κοινωνική δόμηση, που συνεχίζει ακόμα και σήμερα να αναπαράγεται στο κοινωνικό σώμα και που σηματοδοτείται από την υποταγή στην «ανωτερότητα» και στην κυριαρχία της αρσενικής μορφής, των γυναικών, των ομοφυλόφιλων και αυτών των οποίων τα κοινωνικά φύλα ή τα σώματα δεν εντάσσονται στην απλοποιητική κατηγοριοποίηση άντρας-γυναίκα. Караδοκεί στον ρατσισμό που εκφράζεται με μια ποικιλία

κυριαρχικών διαχωρισμών ανωτερότητας-κατωτερότητας, με βάση το χρώμα του δέρματος, της «φυλετικής»-πολιτισμικής ταυτότητας, των θρησκευτικών πεποιθήσεων κλπ.

- **Για τον πόλεμο ενάντια στον σύγχρονο φασισμό.**

«Αυτοί που ευθύνονται για το ότι ο πόλεμος με το φασισμό είναι τόσο μακροχρόνιος είναι αυτοί που κατά καιρούς του πρόσφεραν ειρήνη.» (Ανώνυμος γερμανός αντιφασίστας, 1942)

Ο πόλεμος ενάντια στον σύγχρονο φασισμό δεν μπορεί παρά να είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τον πόλεμο ενάντια στις ρίζες του, στο σύνολό τους, δηλαδή ενάντια στην ταξική εκμετάλλευση, στον εθνικισμό-«πατριωτισμό», στον ρατσισμό (θρησκευτικό, «φυλετικό» κλπ) και στην πατριαρχία. Αν ο αναρχικός αντιφασιστικός αγώνας δεν είναι ένας συνολικός, ένας πολυμέτωπος και ολοκληρωτικός πόλεμος απέναντι σ' όλους αυτούς τους βασικούς κυριαρχικούς πυλώνες, τότε κινδυνεύει να εκπέσει σε μια μορφή δυναμικού μεν ως προς την μορφή, εναλλακτικού lifestyle δε ως προς το ουσιαστικό πολιτικό του περιεχόμενο. Μπορεί δηλαδή να έχει μεν ως δημόσια έκφρασή του την συνεχή μαχητική αντιμετώπιση των φασιστών στο δρόμο, θα έχει όμως επιτρέψει την ουσία πλευρών της φασιστικής ιδεολογίας να αναπαράγονται και να απλώνονται σαν πανούκλα στο κοινωνικό σώμα και αναπόφευκτα μέσα του. Υπο καθεστώς κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και όχι μέσα σε μια φασιστικοποιημένη πολιτική εκδοχή διαχείρισης του συστήματος, θα έχει δυστυχώς επιτρέψει να νομιμοποιηθεί ηθικά στη συνείδηση των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, μέσω του μονοθεματικού-μερικού αντιφασιστικού του αγώνα, δομικές πλευρές του σύγχρονου φασισμού.

Οι αναρχικοί/ές δεν είναι λενινιστές/ίστριες για να αντιλαμβάνονται τον φασισμό ως απλά το τελευταίο στάδιο-καταφύγιο πολιτικής διαχείρισης του ταξικού ανταγωνισμού υπο συνθήκες καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης-«κρίσης». Δεν αντιλαμβάνονται με μονομέρεια τον αντιφασισμό ως κομμάτι αποκλειστικά των ταξικών αγώνων. Η πλούσια αναρχική βιβλιογραφία ατομικών και συλλογικών κειμένων, βιβλίων και αναλύσεων, από τον 19^ο αιώνα μέχρι και σήμερα, αποδεικνύει περίτρανα ότι το παγκόσμιο αναρχικό κίνημα έχει αναδείξει έγκαιρα, αναλύσει σε βάθος και πολεμά αδιάλειπτα με συνέπεια αιώνων, το σύνολο των κυριαρχικών πυλώνων του φασισμού, χωρίς καμιά λενινιστικού τύπου ιεράρχηση ανάμεσα σε «κύριους» και «δευτερεύοντες»-προκύπτοντες. Κατά την διάρκεια της κοινωνικής επανάστασης στην Ισπανία (1936-1939), της πιο πρόσφατης κοινωνικής επανάστασης στον ανεπτυγμένο καπιταλιστικό κόσμο, οι Mujeres Libres (ελεύθερες γυναίκες) δεν πρόσφεραν τις ζωές τους πολεμώντας απλά τους φασίστες ως φυσικές οντότητες. Πολεμούσαν τον φασισμό συνολικά και όχι μονοθεματικά, δίνοντας όμως ως αναρχικές γυναίκες έμφαση σε έναν βασικό πυλώνα επιβολής του και αναπαραγωγής του στο κοινωνικό σώμα : στην πατριαρχία. Πολεμούσαν την βασική αυτή ρίζα του όχι από αστικό ιδεαλισμό, αλλά γιατί τις συνέπειες της πατριαρχίας, τις ζούσαν επι αιώνες καθημερινά στη ζωή τους, στο ίδιο τους το κορμί, όπως αντίστοιχα οι εργάτες/τριες ζούνε καθημερινά στη ζωή τους και στο κορμί τους την ταξική εκμετάλλευση. Πολλοί/ές αναρχικοί/ές κομμουνιστές/ίστριες του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα, δεν είχαν την ιστορική «τύχη» να βιώσουν κάποιο από τα μετέπειτα φασιστικά καθεστώτα του μεσοπολέμου με Μουσολίνι και Χίτλερ στο τιμόνι. Όμως είχαν αναδείξει ήδη και πολεμούσαν συνεχώς σε επίπεδο δημόσιου λόγου και πρακτικής, πέρα από την ταξική εκμετάλλευση και τον εθνικισμό-«πατριωτισμό» και τον ρατσισμό. Δεν ήταν μονοθεματικός ο αγώνας τους ενάντια στην κυριαρχία, δεν αγωνίζονταν δηλαδή αποκλειστικά ενάντια στις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής και οικονομικής εκμετάλλευσης. Ούτε επιδίωκαν (είτε δηλωμένα είτε με χαμαιλεοντικού τύπου τακτικισμούς) την αντικατάσταση του καπιταλιστικού συστήματος με ένα άλλο κυριαρχικό σύστημα κοινωνικής οργάνωσης (βλ. σοβιετικά κρατικοκαπιταλιστικά καθεστώτα). Δεν πολεμούσαν αποκλειστικά ενάντια στον καπιταλισμό και το «κράτος του» (δηλ. αποκλειστικά το αστικό κράτος), αλλά συνολικά, ολοκληρωτικά και χωρίς ορατούς ή αόρατους αστερίσκους εξαιρέσεων, τον καπιταλισμό και το κράτος σε όλες του τις εκφάνσεις, δηλαδή κάθε

ιεραρχικού τύπου κοινωνική και οικονομική οργάνωση, ακόμα κι αν αυτή προκύπτει στο ιστορικό συνεχές μετά από επαναστατική ανατροπή κάποιου προηγούμενου κυριαρχικού συστήματος. Αυτές ήταν, είναι και θα είναι οι θεμελιακές και διαλεκτικά αγεφύρωτες, θεμελιώδεις διαφορές κοσμοαντίληψης, επαναστατικών στοχεύσεων, μέσων και καθημερινής πολιτικής πρακτικής των αναρχικών έναντι των κάθε είδους κρατικίστικων και εθνοπατριωτικών πολιτικών ιδεολογιών. Είναι οι βασικές αναρχικές αξίες και πολιτικές αρχές, που όποτε ιστορικά, μπήκαν σε δοκιμασία «υπέρβασης» μέσα σε κάθε λογής μέτωπο («λαϊκό», «δημοκρατικό», «αντιφασιστικό» κλπ), είτε δημόσια διακηρυγμένο είτε άτυπο, μαζί με επίδοξους αριστερούς εξουσιαστές, είτε σοσιαλδημοκράτες είτε μπολσεβίκους, εισέπραξαν την πισώπλατη μαχαίριά και την απόλυτη προδοσία. Τον εθνικισμό-φασισμό δεν τον πολεμάμε σε συμπίεση, είτε συνολική είτε σε επιμέρους θεματικές, με κόμματα, οργανώσεις και «κινήσεις» που πρεσβεύουν και προπαγανδίζουν έναν «άλλου τύπου» εθνικισμό-«πατριωτισμό». Δεν υπάρχει «light» εθνικισμός. Ο εθνικισμός-«πατριωτισμός» είναι μια από τις βασικές ρίζες του φασισμού.

Γι αυτούς τους λόγους θα επιμείνουμε, όχι με κάποιου θρησκευτικού τύπου ευλάβεια, αλλά αποκλειστικά με βάση την διαλεκτική προσέγγιση της ιστορικής εμπειρίας, να επαναλαμβάνουμε σε κάθε τόνο και με κάθε ευκαιρία, ότι αφενός «κίνημα χωρίς μνήμη είναι κίνημα χωρίς προοπτική» και αφετέρου ότι τις κοινότητες αγώνα και τον κόσμο του αγώνα, δεν τα αντιλαμβανόμαστε ως αόριστες φαντασιακές κοινότητες (κατ'αντιστοιχία με το «έθνος» της αστικής αφήγησης), ούτε σαν μεγάλες εθμικές παρέες και δεν τις περιγράφουμε με αφηρημένα και αόριστα λεκτικά σχήματα με ερμηνεία «λάστιχου». Τις αντιλαμβανόμαστε ως κοινωνικοπολιτικές συγκροτήσεις και επιδιώκουμε να συμβάλλουμε στη δημιουργία και ανάπτυξή τους, στα πλαίσια διαλεκτικής επικοινωνίας τους και όσμωσής τους με τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Τις αντιλαμβανόμαστε ως κοινωνικοπολιτικές κοινότητες, με συμφωνημένα αντικυριαρχικά και αντιπατριαρχικά αξιακά προτάγματα, όπου παρα τις όποιες επιμέρους εσωτερικές πολιτικές διαφωνίες, θα πρέπει να επιβεβαιώνουν έμπρακτα αυτές τις κοινές τους αξίες και τα κοινά τους προτάγματα καθημερινά, μέσα από τις ατομικές και συλλογικές τους πρακτικές, τόσο στο εσωτερικό τους όσο και στο κοινωνικό πεδίο στο οποίο αναφέρεται η παρουσία και η αγωνιστική τους δράση.

Η πολιτική συμφωνία κοινών ελευθεριακών αξιών και αρχών, εκφρασμένες πάνω σε ένα βασικό πλαίσιο θέσεων, όταν απλά μένει σε επίπεδο κειμένων/διακηρύξεων, ή σε ένα απομονωμένο γεωγραφικά πεδίο εφαρμογής της, ή ακόμα και σε ένα χρονικά αποσπασματικό πεδίο δράσης, είναι σίγουρο ότι δεν θα αποκτήσει ούτε το επιδιωκόμενο εύρος απεύθυνσης-συμμετοχής, ούτε την διεισδυτική κοινωνική δυναμική. Για να αποκτήσει αυτά τα χαρακτηριστικά με όρους συντονισμένης ελευθεριακής πολιτικής δράσης και κοινών στρατηγικών στοχεύσεων, αναπόφευκτα θα πρέπει να πατάει πάνω σε ένα οργανωτικό μοντέλο πραγμάτωσής της, αν όχι επι του συνόλου του γεωγραφικού χώρου αναφοράς, τουλάχιστον σε σημαντικά τμήματά του. Μια οργανωτικά διαρθρωμένη ομοσπονδιακή πολιτική μορφή, με συστατικό κύτταρο δόμησής της ελευθεριακές πολιτικές συλλογικότητες, που ανα περιοχή και πόλη θα λειτουργούν δεσμευτικά με δημόσιο λόγο και δράση, θα μπορούσε να αποτελέσει το πεδίο ανασύνταξης, προκειμένου ο διαρκής πόλεμος ενάντια σε όλες τις ρίζες του σύγχρονου φασισμού, δηλαδή ενάντια στην εντεινόμενη ταξική εκμετάλλευση, τον εθνικισμό-«πατριωτισμό», τον ρατσισμό και την πατριαρχία, να αποκτήσει τα ζητούμενα χαρακτηριστικά μετωπικής πολιτικής και κοινωνικής αντιπαράθεσης με τον κόσμο της κυριαρχίας, να αποκτήσει δηλαδή χαρακτηριστικά αναρχικού κινήματος. Ίσως τότε να έχουμε καταφέρει να χτίζουμε ουσιαστικές περιεχομένου και πολιτικά λειτουργικές ελευθεριακές κοινότητες αγώνα, διευρυνόμενες με τον χρόνο μέσα στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα και να μην αρκούμαστε στην αφηγηματική θέσμιση φαντασιακών κοινοτήτων, κατ'αντιστοιχία με την αστική φαντασιακή κοινότητα του «έθνους».

Γιατί ο σύγχρονος ολοκληρωτισμός κράτους και κεφαλαίου πάνω στις ζωές μας δεν είναι ένα εύηχο λεκτικό σχήμα πολιτικών διακηρύξεων εθιμοτυπικής επετειακότητας. Το φρικαλέο δέντρο του σύγχρονου φασισμού

έχει συγκεκριμένες ρίζες που έχουν απλωθεί σαν την πανούκλα στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα και δηλητηριάζουν καθημερινά τις συνειδήσεις τους, είτε σε περιόδους αδιατάρακτης οικονομικής λειτουργίας-αναπαραγωγής του καπιταλιστικού συστήματος, είτε σε περιόδους βίαιων καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων και κοινωνικών ανακατατάξεων - ταξικών υποτιμήσεων, όπως αυτή που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια. Οι φασίστες και οι οργανώσεις τους είναι οι δηλητηριώδεις καρποί αυτού του δέντρου. Ο κορμός του όμως περιβάλλεται προστατευτικά από ένα σύνολο πολιτικών συνιστωσών στήριξης του. Συνιστώσες σοσιαλδημοκρατικές, αριστερές εθνοπατριωτικές, φιλελεύθερες, νεοφιλελεύθερες, ακροδεξιές κλπ. Αν θέλουμε να καταστρέψουμε ολοκληρωτικά αυτό το φρικαλέο δέντρο χωρίς να αφήσουμε οποιαδήποτε δυνατότητα αναγέννησής του, είμαστε υποχρεωμένοι να το ξεριζώσουμε, πέρα από το να καταστρέφουμε κάθε τόσο τους δηλητηριώδεις του καρπούς.

Αγώνας ενάντια στον σύγχρονο φασισμό σημαίνει αγώνας ενάντια στις ρίζες του. Σημαίνει να πολεμάμε συγκροτημένα και συντονισμένα, και την ταξική εκμετάλλευση, και τον εθνικισμό-«πατριωτισμό», και τον ρατσισμό και την πατριαρχία, αποδομώντας συστηματικά αυτές τις κυριαρχικές ιδεολογίες με τον δημόσιο λόγο και την πρακτική μας, επιδιώκοντας την γενικευμένη κοινωνική απονομιμοποίησή τους στη συνείδηση των καταπιεσμένων και τις εκμεταλλευόμενων. Δεν διατηρούμε αυταπάτες. Γνωρίζουμε πολύ καλά δεδομένων των σημερινών συνθηκών, τόσο σε επίπεδο ελλαδικού χώρου όσο και παγκόσμια, ότι πρόκειται για έναν εξαιρετικά δύσκολο και μακροχρόνιο αγώνα. Είναι όμως ιστορικό μας καθήκον να τον πορευτούμε με συνέπεια, χτίζοντας ένα στέρεο πολιτικό οικοδόμημα από τα θεμέλια και υψώνοντάς το μέσα στο χρόνο, παραδίδοντας ο ένας στην άλλη μια καλύτερη θέση μάχης. Να τον πορευτούμε χωρίς καμιά απολύτως συνεργασία και συμπόρευση με πολιτικές δυνάμεις που όσο ριζοσπαστισμό κι αν προβάλλουν συγκυριακά και επικοινωνιακά απέναντι στην σύγχρονη καπιταλιστική συνθήκη, προπαγανδίζουν συστηματικά στο κοινωνικό πεδίο και αναπαράγουν, κυριαρχικές ιδεολογίες που αποτελούν τις ρίζες του σύγχρονου φασισμού. Η ιστορική παρακαταθήκη του παγκόσμιου αναρχικού κινήματος και των επαναστατικών του εγχειρημάτων του 20^{ου} αιώνα, μας έχει κληροδοτήσει με πολύτιμα διδάγματα για το που καταλήγει η συμπόρευση και τα πολιτικά μέτωπα της ελευθεριακής στρατηγικής στόχευσης με κρατικίστικες και εθνοπατριωτικές αριστερές δυνάμεις ή ακόμα χειρότερα τι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις έχει στον απελευθερωτικό αγώνα, η αντιδιαλεκτική υιοθέτηση των πολιτικών τους ιδεολογημάτων και επικοινωνιακών πρακτικών κοινωνικής χειραγώγησης. Αν φυσικά επιδιώκουμε συνειδητά, το επόμενο μελλοντικό επαναστατικό κοινωνικό εγχείρημα ανατροπής κράτους και κεφαλαίου, να οδηγήσει σε μια κοινωνία πραγματικής ισότητας, ελευθερίας, κοινκτημοσύνης και αλληλεγγύης κι όχι σε ένα νέου τύπου κρατικοκαπιταλιστικό μόρφωμα. Οργανώνοντας συντονισμένα τις συλλογικές πολιτικές δυνάμεις που διαθέτουμε, για την συγκρότηση ενός αναρχικού κινήματος με συνεχή συνέπεια αξιακών διακηρύξεων και πολιτικών πρακτικών, με ένα ξεκάθαρο κοινό στρατηγικό στόχο : την κοινωνική επανάσταση-απελευθέρωση, για το πέρασμα στον ελευθεριακό κομμουνισμό και στην αναρχία.

Βόλος, 18 Σεπτέμβρη 2017

Αναρχική Συλλογικότητα mAnifesto